

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PODNIKOHOSPODÁŘSKÁ

Finanční analýza vybraných podniků z vinařského průmyslu
Financial Analysis of Selected Companies from the Wine Industry

Student:
Vedoucí bakalářské práce:

Jana Vyskočilová
Ing. Josef Kašík, Ph.D.

Ostrava 2021

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra podnikohospodářská

Zadání bakalářské práce

Student: **Jana Vyskočilová**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6208R020 Ekonomika podniku
Téma: **Finanční analýza vybraných podniků z vinařského průmyslu**
Financial Analysis of Selected Companies from the Wine Industry
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Teoretická východiska finanční analýzy
  3. Aplikace finanční analýzy na vybraných vinařských podnicích
  4. Zhodnocení výsledků a doporučení
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- KALOUDA, František. *Finanční analýza a řízení podniku*. 3. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-646-0.
KNÁPKOVÁ, Adriana a kol. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2017. ISBN 978-80-271-0563-2.
RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 6. vyd. Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 978-80-271-2028-4.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Josef Kašík, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2020
Datum odevzdání: 07.05.2021

Ing. Hana Štveráková, Ph.D., MBA, LL.M.
vedoucí katedry

doc. Ing. Vojtěch Spáčil, CSc.
děkan fakulty

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 7.5.2021

.....
jméno a příjmení studenta

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu své bakalářské práce Ing. Josefu Kašíkovi, PhD. za odborné vedení, ochotu, věnovaný čas a cenné rady pro zdárné zpracování této bakalářské práce.

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Teoretická východiska finanční analýzy.....	7
2.1	Podstata a význam finanční analýzy	7
2.2	Uživatelé finanční analýzy	8
2.3	Zdroje dat	9
2.3.1	Rozvaha	9
2.3.2	Výkaz zisku a ztráty.....	13
2.3.3	Přehled o peněžních tocích (cash-flow).....	15
2.4	Metody finanční analýzy.....	17
2.4.1	Analýza absolutních ukazatelů	17
2.4.2	Analýza rozdílových ukazatelů.....	18
2.4.3	Analýza poměrových ukazatelů.....	20
2.4.4	Bonitní a bankrotní modely	29
2.4.5	Metodika práce	33
3	Aplikace finanční analýzy na vybraných vinařských podnicích	34
3.1	Charakteristika trhu s vínem	34
3.1.1	Historie vinařství a vinohradnictví	34
3.1.2	Vinařské oblasti v ČR	34
3.1.3	Přírodní a geologické podmínky.....	36
3.1.4	PEST analýza.....	37
3.2	Charakteristika podniků	43
3.2.1	Vinařství Alfa a.s.	43
3.2.2	Vinařství Beta	44
3.3	Aplikace zvolených metod finanční analýzy na podnicích.....	46
3.3.1	Analýza absolutních ukazatelů	46
3.3.2	Analýza rozdílových ukazatelů.....	50
3.3.3	Analýza poměrových ukazatelů.....	52
3.3.4	Analýza bonitních a bankrotních modelů	62
4	Zhodnocení výsledků a doporučení	65
5	Závěr	67
	Seznam použité literatury	68
	Seznam zkratk	73
	Prohlášení o využitelnosti výsledků bakalářské práce.....	73
	Seznam obrázků.....	74
	Seznam tabulek	75

Seznam grafů	76
Seznam schémat.....	77
Seznam příloh	78

1 Úvod

K posouzení postavení podniku v rámci konkurenčního prostředí, k určení hodnoty podniku a zhodnocení situace uvnitř slouží finanční analýza. Jinak řečeno lze říct, že finanční analýza dokáže odhalit místa, ve kterých si podnik nevede podle očekávání managementu a vedení. V tomto ohledu je totiž jednoduchá a rychlá k aplikaci, a v rámci možností také poměrně spolehlivá. Existuje spousta metod, které mohou být zahrnuty v rámci zjišťování finančního zdraví podniku. Jedná se jak o metody v časové řadě, nástroje, které pracují se strukturou majetku a jejími zdroji financování, rozdílové ukazatele nebo také metody, jež zkoumají dvě složky z účetních výkazu do poměru a bonitní s bankrotními modely. K posouzení finanční analýzy je nutné vycházet z předem, nutno podotknout správně a řádně, sestavených účetních výkazu. Jedná se o výkaz, který posuzuje stav majetku podniku a zdroj jeho financování neboli rozvaha, nadále výkaz zisku a ztráty, který obsahuje údaje o výnosech a nákladech, které jsou potřebné k zjištění výsledku hospodaření a v neposlední řadě i cashflow, který slouží pro zjištění toku podnikových finančních prostředků. Pro lepší vyniknutí změn a pro porovnání finanční situace v minulosti a přítomnosti je vhodné k finanční analýze použít delší časové období.

Cílem této bakalářské práce je finanční analýza dvou zvolených podniků ve vinařském průmyslu, a to konkrétně vinařství Alfa a.s. a Beta, pomocí zvolených metod finanční analýzy v časovém období 2015-2018. Dále zhodnotit finanční situaci obou podniků a navrhnout následná doporučení či opatření do budoucna. Práce je rozdělena na 5 hlavních částí.

První hlavní část obsahuje úvod této práce, hned poté následuje část druhá, ta se již zaměřuje na teoretická východiska pro praktickou část práce, která je vymezena na definici pojmu finanční analýza, co je podstatou, jaký je její význam a kdo jsou uživatelé. Dále se v této části práce zabývá zdroji dat a metodami, které jsou rozděleny do dalších podkapitol.

Třetí část práce se zabývá charakteristikou trhu s vínem, která kromě historie a základních údajů o vinařských oblastech, obsahuje také PEST analýzu, která se zaměřuje na politicko-legislativní vlivy, ekonomické faktory, sociálně-kulturní a technologické vlivy. Do této části patří aplikace zvolených metod, jako jsou horizontální a vertikální analýza, rozdílové ukazatele, poměrové ukazatele (rentabilita, likvidita, aktivita a

zadluženost) a v neposlední řadě vybrané bonitní a bankrotní modely jako jsou IN05, Tafflerův model a Kralickův Quicktest.

Čtvrtá část práce obsahuje zhodnocení výsledků praktické části, doporučení a návrhy pro zvolené podniky. Pátá a zároveň poslední část patří závěru bakalářské práce.

2 Teoretická východiska finanční analýzy

Tato kapitola je zaměřena na základní informace ohledně finanční analýzy a teoretická východiska pro praktickou část této práce. Mezi nejdůležitější aspekty provedení finanční analýzy patří její podstata a význam. Důvod proč se vůbec aplikuje na podnicích, jak se dělí uživatelé, a z jakých zdrojů mohou čerpat podklady pro sestavení, díky kterým probíhá aplikace pomocí metod pro analýzu finančního zdraví podniku, vedoucí ke zjištění případných problémů či mezer, kde tyto problémy mohou zpomalovat rychlost podniku v jeho růstu.

2.1 Podstata a význam finanční analýzy

Finanční analýza podniku je obrazem výkonnosti čili zhodnocením situace, ve které se podnik zrovna nachází. Není zaměřena pouze na přítomný okamžik, naopak se zabývá údaji z minulosti, které už sice změnit nejdou, ale jsou považovány za měřítko cílů, které si podnik stanovil již z dřívějšíka. Zabývá se i budoucností, a to konkrétně na základě finančních analýz, provedených v minulosti. Z finanční analýzy lze odhalit, zda je podnik dostatečně ziskový, nevykazuje ztrátu po zjištění rozdílu mezi náklady a výnosy, a jestli není příliš zadlužen. Dále odhaluje, jestli je vhodná kapitálová struktura, zda je podnik schopen platit včas své závazky, nebo jestli co nejvíce efektivně využívá svých aktiv. Veškeré tyto skutečnosti nadále slouží manažerům podniků ke správnému rozhodování, které vede k získávání finančních zdrojů, ke stanovení správné struktury podnikových financí apod. Informace o finanční situaci podniku neslouží pouze interním uživatelům, ale i externím uživatelům, kteří jsou nějakým způsobem úzce propojeni hospodářsky či finančně s daným podnikem [10].

Finanční analýza je součástí finančního řízení, právě z důvodu své důležitosti. Finanční řízení lze chápat jako soubor všech podnikových financí, které jsou využívány jako rozhodující nástroj. Mezi tři základní funkce firemních financí patří:

- financování – získávání peněz a kapitálu z různých zdrojů,
- investování – přerozdělení peněz a kapitálu do forem nepeněžního majetku,
- rozdělování zisku (neboli dividendová politika) [6].

Existuje také i čtvrtá funkce, která bývá definovaná jako servisní. Zde patří konkrétně funkce evidence a archivace dosažených výsledků průběžného finančního řízení podniku [6]. Avšak tato funkce bývá zmiňována zřídka pouze ve vybraných literaturách.

Hlavní cíl pro udržení finanční stability podniku je zhodnocován pomocí dvou základních podmínek. Ten lze stanovit na základě dostupných podkladů finanční analýzy a také pomocí nástrojů finančního řízení. Jako jednu z podmínek, která je považováno za nejdůležitější, patří schopnost produkovat zisk, zhodnocovat vložený kapitál a zajišťovat přírůstek majetku. Obecně řečeno, každý podnikatel zahájí podnikání právě za účelem zvětšení svého bohatství neboli zhodnocení svých finančních prostředků ku svému prospěchu. Jako další kritérium dosahování finanční stability patří zajištění platební schopnosti podniku, bez které nemůže podnik fungovat a tímto míří ke konci podnikatelské činnosti. Termínem platební schopnosti podniku je myšlena solventnost [17].

2.2 Uživatelé finanční analýzy

Volba způsobu vypracování finanční analýzy je stěžejní, neboť pro každou skupinu uživatelů se struktura a postup liší. Z tohoto hlediska se člení uživatelé na externí a interní. Do skupiny externích uživatelů patří například.: věřitelé, banky, investoři, stát a jeho orgány, ale také zákazníci společně s dodavateli a odběrateli, kteří jsou taktéž důležití pro podnik. Skupinu interních uživatelů tvoří převážně manažeři a odboráři. Mohou zde být zařazeni také zaměstnanci, kteří jsou součástí podniku jako celku [23].

Každý z těchto výše uvedených uživatelů finanční analýzy formuluje své cíle a zaměření, podle kterých následuje výběr metod, které bude finanční analýza obsahovat. Management podniku směřuje svou pozornost především na provozní analýzu. Konkrétně se zabývá strukturou zdrojů a finanční nezávislostí podniku, která se zaměřuje na řízení těchto zdrojů a ukazatele ziskovosti, jež firma vykazuje a tímto se zodpovídá vlastníkům. Faktem je, že v krátkodobém časovém rozmezí se management převážně zajímá o platební schopnost. V opačném případě vlastník nebo také investor podniku má svůj cíl nastaven především na zisk, proto se analýza a výběr vhodných metod soustřeďuje hlavně okolo kapitálových výnosů. Pro vlastníky podniku existuje další nástroj finanční analýzy, a to tržní ukazatele. Finanční analýza je totiž v tomto případě jeden z hlavních způsobů, jak si ověřit, jestli jsou prostředky, které v daném časovém rozmezí investovali

do podniku řádně využívány a zhodnocovány tak, jak bylo plánováno. Vývoj likvidity neboli schopnosti přeměnit aktiva podniku na peněžní prostředky je hlavním cílem věřitelů podniku. Ať už se jedná o věřitelé dlouhodobé nebo krátkodobé, vždy vyžadují vrácení poskytnutých finančních prostředků. S tímto je spojen faktor rizika, se kterým věřitelé musí počítat. Právě díky finanční analýze se hodnota ceny odráží na základě rizika, které bylo vyhodnoceno [23]. Zpravidla to v praxi funguje přímo úměrně tak, že čím vyšší je riziko, tím vyšší je i cena.

Také je nutno uvést konkurenty podniku ve stejné oblasti podnikání jako uživatele finanční analýzy. Paradoxem je, že v dnešní době ví podniky o cizích firmách více informací o finančním zdraví, oproti svému, a to právě díky dostupnosti výsledků finanční analýzy [6].

2.3 Zdroje dat

Cílem této kapitoly je popsání účetních výkazů (dále jen „ÚV“), které slouží jako zdroje dat pro sestavení finanční analýzy podniku. Patří zde rozvaha, jejíž struktura se skládá z majetku a finančních prostředků, výkaz zisku a ztráty (dále jen „VZZ“), zaznamenávající peněžní výkony neboli výnosy, které jsou taktéž označovány jako vstupy podniku, na druhé straně výstupy, jež jsou odborně nazývány náklady. Mezi další podklad pro zpracování řádné finanční analýzy patří přehled o peněžních tocích neboli cash-flow (dále jen „CF“), přehled o změnách vlastního kapitálu a příloha k účetní závěrce. Každý podnik má povinnost tyto výkazy každoročně řádně vypracovat.

2.3.1 Rozvaha

Je účetním výkazem, který obsahuje na levé straně výkazu stav aktiv (dále jen „A“), kde se řadí dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek a zároveň na straně pravé stav pasiv (dále jen „P“). Pasiva v rozvaze jsou právě zdrojem financování majetku v podniku. Sestavení rozvahy probíhá vždy k poslednímu dni účetního období. Obvykle tedy k poslednímu dni každého roku. Při sestavení analýzy rozvahy jsou sledovány zejména bilanční sumy jednotlivých položek a jejich vývoj v časovém rozmezí, dále struktura aktiv, kde je kladen důraz na velikost položek, a struktura pasiv, kde je důležitý podíl vlastního kapitálu, bankovních a dodavatelských úvěrů. Z tohoto výkazu je vidět jasná propojenost mezi složkami aktiv a pasiv. Jedná se o souvislost mezi stálými aktivy a dlouhodobými pasivy, velikostí stálých aktiv a vlastního kapitálu, velikostí oběžných aktiv

a krátkodobých cizích pasiv a v neposlední řadě stav finančního majetku a krátkodobých pohledávek vůči krátkodobým pasivům [17].

Majetková struktura podniku se člení na pohledávky za upsaný základní kapitál, dlouhodobý majetek, oběžná aktiva a časové rozlišení. Do části pohledávky za upsaný základní kapitál se zapisuje hodnota nesplacených akcií nebo podílů z protipoložek základního kapitálu. Avšak málokdy se můžeme setkat se situací, že tato položka obsahuje jinou než nulovou hodnotu [10].

Do kategorie dlouhodobého majetku (dále jen „DM“) spadá nehmotný, hmotný a finanční majetek. Tento majetek v podniku setrvává déle než 1 rok a jeho spotřeba neprobíhá naráz. Důvodem jsou odpisy neboli peněžní opotřebením podniku, díky kterým se hodnota stálých aktiv úměrně přenáší opotřebením do nákladů podniku. Mezi majetkem existují i položky, které se neodpisují. Patří zde například pozemky, umělecká díla, sbírky nebo také finanční majetek. Dlouhodobým hmotným majetkem (dále jen „DHM“) se rozumí vše, co v podniku setrvává déle než jeden rok a jejich podstata je hmotná. Jako příkladem lze uvést stavby, pozemky, budovy, sbírky, umělecká díla a hmotné movité věci, popřípadě soubory movitých věcí (tímto pojmem se rozumí například: firemní počítač, automobil, stroje). Mezi dlouhodobý nehmotný majetek (dále jen „DHM“) řadíme ocenitelná práva, kde patří např.: předměty průmyslových práv, know-how nebo licence, výsledky výzkumu a software. Tudiž veškerý obdobný majetek nehmotné podoby, setrvávající v podniku déle než rok. Poslední položkou dlouhodobých aktiv je finanční dlouhodobý majetek (dále jen „DFM“), kde patří veškeré cenné papíry a podíly. Dále zde můžeme zařadit půjčky, které byly poskytnuty podnikům a ostatní půjčky s platností déle než jeden rok. Do kategorie oběžných aktiv jsou zařazeny peněžní prostředky, zásoby a pohledávky. Majetek v podniku setrvává méně než jeden rok. Jinak řečeno majetek prochází cyklem přeměny z jedné složky na druhou, protože se spotřebovává najednou. Časovým rozlišením na straně aktiv rozumíme přechodná aktiva nebo taky ztrátu z hospodaření, kterou ovšem podnik musí označit záporným znaménkem mínus [18]. Rozvaha v tomto ohledu předkládá přesné informace o konkrétních druzích majetku, jejich ocenění v oblasti minulých i aktuálních cen, spotřebě a odpisech, a v neposlední řadě také o případných opravných položkách aktiv [16].

Výchozím pravidlem pro správně sestavenou rozvahu je vztah mezi aktivy a pasivy. Což znamená, že suma celkových aktiv se rovná sumě celkových pasiv. Pokud se

tento vztah sobě nerovná, je to varovným signálem, že rozvaha nebyla správně a řádně sestavena a musí být provedena kontrola a následná oprava.

Struktura strany pasiv se prvotně člení na způsob financování aktiv, které kategorizujeme na vlastní zdroje a cizí zdroje. První složkou pasiv je vlastní kapitál (dále jen „VK“), který je tvořen hlavní položkou, a to základním kapitálem (dále jen „ZK“). Hodnota této položky záleží převážně na způsobu podnikání a obchodní formy. U některých je totiž základní kapitál nepovinný, ale naopak u komanditní společnosti, s.r.o. a akciové společnosti je povinnost složit hodnotu základního kapitálu před vznikem podniku. U komanditní společnosti činí částka minimálně 5 000 Kč, ve společnosti s ručením omezeným minimálně 200 000 Kč a u akciových společnostech musí hodnota VK činit 2 000 000 Kč [3].

Další složkou vlastních zdrojů jsou ážio a kapitálové fondy, jež tvoří zdroje externí formy. Jsou zde zařazeny dary, vklady společníků, dotace a emisní ážio. Důležitou poznámkou je, že tyto fondy nezvyšují hodnotu základního kapitálu společnosti. Fondy ze zisku jsou na základě ustanovení obchodního zákoníku nebo stanov společnosti tvořeny právě ze zisku podniku. Patří zde fondy povinné jako např.: zákonný rezervní fond nebo nedělitelný fond družstva, a fondy tvořené dobrovolně rozhodnutím podniku. Do vlastního zdroje financování je zařazen i výsledek hospodaření (dále jen „VH“), ten se dělí dále na výsledek hospodaření minulých let a výsledek hospodaření běžného účetního období (dále jen VH b. ú. o.). Prvním zmíněným se rozumí neuhrazená ztráta nebo nerozdělený zisk předešlých let. Výsledek běžného účetního období vychází na základě výkazu zisku a ztráty a hodnota této položky musí být shodná v obou výkazech [3]. Hodnota obsažena v rozvaze představuje již zdaněnou částku. Poslední položkou vlastních zdrojů je „rozhodnuto o zálohové výplatě podílu na zisku“, která vyjadřuje vyplacené zálohy z VH b. ú. o. Mezi cizí zdroje financování podniku patří rezervy, dlouhodobé a krátkodobé závazky. Rezervy lze nazvat jako budoucí závazek podniku, jelikož představují peněžní částku, kterou podnik bude muset v budoucnu vyplatit. Jako příklad lze uvést rezervy na opravy hmotného majetku nebo rezervy na garanční opravy. Zákon o rezervách dovoluje podniku hodnotu položky pro účely zdanění zisku odečíst, avšak pro účely účetní nikoli [10].

Závazky podniku lze rozčlenit z časového hlediska na dlouhodobé a krátkodobé. Dlouhodobé závazky podniku jsou charakterizovány jako závazky z obchodního styku delší než 1 rok. Zde patří dlouhodobé zálohy od odběratelů, dlouhodobé směnky k úhradě

nebo dlouhodobé úvěry. Kdežto krátkodobé závazky představují vůči dodavatelům závazek kratší než 1 rok. Do této kategorie jsou zařazeny závazky z obchodního styku, závazky vůči institucím, závazky vůči zaměstnancům, ale také krátkodobé finanční úvěry. Jako poslední položka se v rozvaze na straně pasiv zapisuje časové rozlišení pasiv. Zde patří výnosy příštích období, což může představovat např.: nájemné placené předem nebo předplatné. Tedy věci nebo služby, jež jsou placeny dopředu, než dojde k jejich spotřebě. A dále do položky časového rozlišení aktiv patří výdaje příštích období, kde patří například nájemné placené pozadu aj. [10].

Tab. 2.1 Schéma rozvahy

Rozvaha			
Aktiva		Pasiva	
A.	Pohledávky za upsaný ZK	A.	Vlastní kapitál
B.	Dlouhodobý majetek	A.I.	Základní kapitál
B.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	A.II.	Ážio a kapitálové fondy
B.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	A.III.	Fondy ze zisku
B.III.	Dlouhodobý finanční majetek	A.IV.	Výsledek hospodaření minulých let
C.	Oběžná aktiva	A.V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období
C.I.	Zásoby	A.VI.	Rozhodnuto o zálohách na výplatě podílu na zisku
C.II.	Pohledávky	B.+C.	Cizí zdroje
C.II.1	Dlouhodobé pohledávky	B.	Rezervy
C.II.2	Krátkodobé pohledávky	C.	Závazky
C.III.	Krátkodobý finanční majetek	C.I.	Dlouhodobé závazky
C.IV.	Peněžní prostředky	C.II.	Krátkodobé závazky
D.	Časové rozlišení aktiv	D.	Časové rozlišení pasiv

Zdroj: vlastní zpracování dle [10]

2.3.2 Výkaz zisku a ztráty

V tomto účetním výkaze je podrobně vyobrazeno složení nákladů (vstupů) a výnosů (výstupů) v podniku za účetní období, tj. většinou klasický kalendářní rok. Konkrétně řečeno, VZZ je rozvedením výsledku hospodaření za běžné účetní období, které se následně projeví v účetním výkazu rozvaha. Základní složení výkazu zisku a ztráty je rozděleno na základě druhové členění nebo účelového členění. Výkaz je sestavován do vertikální podoby [16].

Významnou funkcí tohoto výkazu je analyzovat výsledek hospodaření za běžné účetní období, který je zjišťován na základně rozdílu mezi výnosy a náklady. Zároveň VZZ slouží jako podklad pro ohodnocení ziskovosti podniku. To lze zařadit mezi hlavní kritéria pro finanční rozhodování v podniku [19].

Zaznamenávání údajů o výnosech a nákladech funguje na tzv. realizačním principu. To znamená, že výnosy jsou uznávány za dané účetní období bez ohledu, zda proběhla úhrada za prodej výrobku nebo vykonání služby. Obvykle se zaznamenává v okamžiku vyskladnění, dodáním zboží nebo momentu vykonání služby. Ten samý princip funguje i u položek nákladů, které jsou do ÚV zaznamenány ve stejných případech jako výnosy, a to bez ohledu, kdy daný podnik uhradil nakoupené výrobky nebo danou službu. Dalším principem, který se sestavování VZZ řídí je aktuální princip. Tento princip funguje na zachycení transakcí a následném vykazování v období, kterému se časově i věcně týkají. V účetnictví se tento fakt zobrazuje v položkách časového rozlišení aktiv a pasiv, konkrétně položky náklady příštích období a výnosy příštích období [4].

Náklady jsou charakterizovány jako snížení ekonomického prospěchu za dané účetní období. Jsou považovány za základní ukazatel provozu, protože představují úbytek nebo spotřebu aktiv ve dvou formách, a to v peněžním a také nepeněžním vyjádření. V této souvislosti je nutno také uvést, že vznik závazku navyšuje dluh podniku [16].

Účelové členění sleduje, na jaký účel byly náklady vynaloženy. Při tomto ohledu jsou náklady do VZZ promítnuty až v momentu vykazování výnosu, který s tímto nákladem souvisí. Taktéž lze tyto náklady pojmenovat jako náklady výkonu, jelikož je můžeme kalkulovat na výkon (nebo např.: na konkrétní výrobek) [10].

Druhové členění nákladů sleduje jejich povahu, tzn. jaké druhy byly vynaloženy. Při braní ohledu na tento druh členění se náklady promítají do VZZ dle časového hlediska,

tedy dle okamžiku, kdy byly vynaloženy bez ohledu, na co byly právě vynaloženy. Aby byla dodržena věcná shoda nákladů a výnosů, jsou používány položky upravující náklady. Tyto položky se nazývají aktivace a změna stavu zásob vlastní výroby. Smysl spočívá v neovlivnění výsledku hospodaření v daném okamžiku. Ten bude ovlivněn až po prodání zásob [10].

Výnosy jsou charakterizovány jako navýšení ekonomického prospěchu daného účetního období. Představují přírůstek aktiv v peněžním i nepeněžním vyjádření a zároveň vznik pohledávky. Jinak řečeno jsou výnosy výkonem účetní jednotky, který je oceněn penězi. Tento výkon může mít podobu prodaných výrobků nebo provedené služby [16].

Výsledek hospodaření je rozdíl mezi celkovými výnosy a celkovými náklady podniku. Konečná hodnota položky může být záporná, kdy vysvětlení tohoto faktu je, že za dané časové období je podnik ve ztrátě. Opakem je zisk, který poznáme díky kladnému výsledku. Po zrušení mimořádných položek se zjišťuje VH provozní a finanční. Výpočet jednotlivých druhů VH funguje na stejném principu, a to provozní výsledek hospodaření se rovná odečtením provozních (v případě finančního výsledku hospodaření - finančních) nákladů od provozních (v případě finančního výsledku hospodaření - finančních) výnosů. K provozním výnosům patří tržby za prodej vlastních výrobků a služeb, tržby za prodej zboží a ostatní provozní výnosy, kde se řadí tržby z prodaného dlouhodobého majetku, tržby z prodaného materiálu a jiné provozní výnosy. Mezi provozní náklady patří výkonová spotřeba, která se skládá z nákladů vynaložených na prodané zboží, spotřebu materiálu a energie a služby. Další složkou je změna stavu zásob vlastní činnosti (+/-), aktivace (-), osobní náklady složené ze mzdových nákladů a nákladů na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ostatních nákladů. Dále zde patří také úpravy hodnot v provozní oblasti, které se týkají DNM, DHM, zásob, pohledávek a v neposlední řadě ostatní provozní náklady, kde patří zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu, daně a poplatky v provozní oblasti, rezervy v provozní oblasti, komplexní náklady příštích období a jiné provozní náklady. Při analýze rozlišujeme i finanční výnosy a finanční náklady. Do finančních výnosů řadíme výnosy z dlouhodobého finančního majetku, výnosy z ostatního DFM a výnosové úroky a podobné výnosy. Těmto výnosům odpovídají finanční náklady. Zde patří zejména náklady vynaložené na podané podíly, náklady související s ostatním DFM, úpravy hodnot a rezervy ve finanční oblasti, nákladové úroky a podobné náklady a ostatní finanční náklady. Výsledek provozního

výsledku hospodaření podniku je důležitým ukazatelem, neboť ukazuje, jak si vede firma ve své hlavní činnosti [10]. U podniku výrobního typu je totiž provozní VH tvořený hlavně tržbami, kterých podnik dosáhl. Kdežto u obchodního podniku je hlavní složkou obchodní marže neboli rozdíl tržeb a nákladů na prodané zboží [3]. Než se však dostane konečná hodnota výsledku hospodaření za běžné účetní období, prochází si tato hodnota několika stupni viz Schéma 2.1 níže.

Schéma 2.1 Členění výsledku hospodaření dle Růčkové

Zdroj: vlastní zpracování dle [17]

Rozklad výsledku hospodaření je poté následovný:

- EBITDA (Earnings before Interest, Taxes, Depreciation and Amortisation Charges) je zisk před úhradou odpisů, úroků a daní,
- EBIT (Earnings before Interest and Taxes) je zisk před úroky a zdaněním. Používá se jako ukazatel hospodářské činnosti bez ohledu na financování,
- EBT (Earnings before Taxes) znamená zisk před zdaněním, také nazýván jako hrubý zisk,
- EAT (Earnings after Taxes) je čistý zisk,
- EAR (Earnings Retained) značí nerozdělený zisk podniku. Taktéž jej lze vysvětlit jako EAT snížení o výplatu dividend nebo podílů na zisku [3].

2.3.3 Přehled o peněžních tocích (cash-flow)

Účetní výkaz, který srovnává zdroje tvorby peněžních prostředků a jejich následné užití za určité časové období. Je důležité nezaměňovat a zároveň nedávat stejné vysvětlení pojmu zisk a příjem, protože tyto dva termíny nejsou jedno a totéž. CF podrobněji podává informace o přírůstcích neboli příjmech a úbytcích neboli výdajů peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů. Pro podnik je vyhovující, když příjmy mají větší hodnotu než výdaj. Vysvětlení je zcela jednoduché, pokud jsou příjmy vyšší, tak se naplňuje podstata

podnikání podniku a podnik z toho, laicky řečeno, vydělává. Mezi peněžní prostředky řadíme peníze v hotovosti, peníze na účtech a peníze na cestě. Peněžními ekvivalenty rozumíme krátkodobý likvidní majetek. Krátkodobý likvidní majetek je ten majetek, který je možné přeměnit v předem známou peněžní hodnotu s pomocí nízkých dodatečných nákladů [17].

Střední a velké podniky jsou dle zákona o účetnictví povinny zveřejňovat výkaz cash-flow. Firmy mají možnost si zvolit mezi přímou a nepřímou metodou sestavování. Výkaz je však možno rozdělit na tři základní části, a to provozní činnost, která se zaměřuje na provozní toky peněžních prostředků, investiční činnosti a finanční činnost. Za nejdůležitější lze považovat činnost provozní z důvodu možnosti zjištění do jaké míry je výsledek hospodaření za běžnou činnosti odpovědný vydělaným penězům. A také, jak je tato částka produkce peněz ovlivněna pracovním kapitálem a změnami jeho složek [17].

Další zbylé části CF jsou neméně důležitější a je třeba je taktéž zmínit. Investiční činnost informuje podnik, do jaké míry vynaloží své finanční prostředky na dlouhodobý majetek, který je faktorem vytvoření budoucích případných zisků. Tedy udává peněžní efekt nabývání úvěrů a půjček dlouhodobých aktiv. V položce finanční činnosti se zapisují změny ve výši a struktury vlastního kapitálu a cizího kapitálu. Jedná se o příjmy z položek cenných papírů, peněžních darů, bankovních úvěrů, půjček atd. U výpočtů CF pomocí přímé metody se k počátečnímu stavu peněžních prostředků přičítají všechny příjmy za dané účetní období. Následně se od tohoto stavu odečítají výdaje a je zjištěn konečný stav peněžních prostředků. Tato metoda je především upřednostňována v menších podnicích z důvodu jejího jednoduššího vypracování a nenáročnosti na vstupní informace. Nepřímá metoda je založena na transformaci výsledku hospodaření na cash-flow. Ten je poté upraven o nepeněžní operace a pohyb peněz v důsledku změn potřeby čistého pracovního kapitálu. Mezi nepeněžní operaci patří náklady, které nejsou výdaji v běžném období. Do této skupiny patří zejména odpisy, tvorba rezerv a opravných položek. Řadí se zde také výnosy, které nejsou příjmy v běžném období. Jako příklad lze uvést zúčtování rezerv a opravných položek [2].

Důležitou roli hraje pochopení vztahu pohledávek a závazků a jejich vlivem na cash-flow. Zvýšení pohledávek se značí jako úbytek v CF, naopak snížení pohledávek se zaznamená jako přírůstek. U závazků platí, že když se zvyšují, tak je vliv na cash-flow brán jako přírůstek, a naopak snížení závazků znamená úbytek v CF [18].

Výsledná hodnota výkazu o peněžních tocích je součástí rozvahy, a to konkrétně v položce peněžní prostředky. Je tedy nesmírně potřebné zpracovávat výkazy pečlivě, neboť jediná chyba se dokáže hned vyobrazit v dalších výkazech. Důvodem je vzájemná propojenost.

2.4 Metody finanční analýzy

Tato kapitola se zaměřuje na různé metody, pomocí kterých se analyzuje finanční zdraví podniků. Při finanční analýze se uplatňují především metody vývoje trendů a struktury, jež se soustřeďují na analýzu účetních výkazů, pomocí kterých se zjišťují stavy a meziroční změny konkrétních položek. Tyto ukazatele můžeme nazvat také jako absolutní. Dále pak používáme ukazatele rozdílové, které jsou na výpočet velmi jednoduché, pokud jsou známy interní informace podniku. Jako další skupinou jsou velmi důležité ukazatele poměrové, díky kterým lze zjistit likviditu, ziskovost, aktivitu a zadluženost daného podniku a jako poslední bankrotní a bonitní modely, pomocí těch lze vypočítat, zda podnik směřuje k bankrotu nebo je z hlediska vytváření hodnoty podniku zcela hodnototvorný.

2.4.1 Analýza absolutních ukazatelů

Tato analýza patří mezi tzv. deterministické metody a zaměřuje se na porovnávání finančních ukazatelů a položek finančních výkazů v daném časovém období. Je vhodné pracovat s údaji za delší časové období z důvodu lepšího porovnání a vyniknutí změn. Obvykle je vhodné poměřovat minimálně 4 po sobě jdoucí roky. Metodu lze provádět v hodnotě absolutní nebo procentuální. Absolutní změna je definována jako rozdíl hodnoty položky vybraného počátečního období s hodnotou za běžné období [15]. Výsledkem je tedy číslo, které udává zápornou nebo kladnou hodnotu. Od tohoto se odvíjí diskuse ohledně proběhlé změny v hodnotách. Pokud je znaménko kladné, tak je přírůstek hodnoty mezi danými roky a pokud záporné, tak proběhl úbytek na hodnotě dané položky. Procentuální změna je podílem hodnoty položky vybraného počátečního období ku hodnotě za běžné období. Tento výsledek se dále vynásobí 100 a konečná hodnota je vyjádřena se symbolem procenta.

Existují dvě metody analýzy absolutních ukazatelů. **Horizontální analýza** neboli analýza vývojových trendů pracuje s jednotlivými položkami výkazu zisku a ztráty a rozvahy podniku po řádcích neboli jinak řečeno – v čase, horizontálně. I když je tato

metoda velmi jednoduchá na výpočet, poskytuje přesto podniku rychlou orientaci ve struktuře a odhalení oblastí k podrobnějšímu zkoumání [16].

$$\text{Horizontální absolutní analýza} = t - (t - 1) \quad (2.1)$$

$$\text{Horizontální procentuální analýza} = \frac{t - (t - 1)}{(t - 1)} \cdot 100 \quad (2.2)$$

Vertikální analýza neboli procentuální rozbor zkoumá nejenom jednotlivé složky majetku a kapitálu v rozvaze, ale také položky výkazu zisku a ztráty. Z této struktury lze jednoduše a rychle zjistit, jaký podíl mají jednotlivé složky v účetním výkaze na jejich celku. Název této metody se odvíjí od postupu výpočtu. Analyzují se výkazy, obvykle buď rozvaha nebo výkaz zisku a ztráty, po sloupcích odshora dolů v jednotlivých letech, nikoliv mezi několika lety. Základ pro procentuální vyjádření u VZZ je nejčastěji velikost tržeb, u rozvahy celková aktiva a celková pasiva podniku (=100 %). Díky nezávislosti této metody na meziroční inflaci je možné srovnávat analýzy z různých let, proto se dá srovnávat v čase a také není výjimkou srovnání v prostoru, což znamená srovnání s různými firmami, většinou ze stejného odvětví [20]. U vertikální analýzy se předpokládá, že se postupem času bude struktura ukazatelů měnit [6].

Horizontální a vertikální analýza obvykle odhaluje právě ty momenty, co jsou spojeny s vývojem finanční situace a dává je do souvislosti s hospodářským prostředím právě v daném podniku. Jako pomocný materiál k vysvětlení všech změn, které byly zachyceny právě těmito metodami lze využít informace obsažené ve výroční zprávě, kde se vyskytují dodatečné údaje, které se vážou k případným nedostatkům, jež mohou vzniknout při použití těchto metod. Výsledkem je tedy rozbor minulého vývoje finanční situace a jeho příčin bez jasného učinění závěrů a předpokladu finanční situace do budoucnosti [4].

2.4.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Rozdílové ukazatele se zabývají analýzou finanční situace podniku a následným řízením v podniku spojeným s likviditou. Nejznámějším a zároveň nejvýznamnějším ukazatelem je označován čistý pracovní kapitál (ČPK). **Čistý pracovní kapitál** neboli provozní kapitál je chápán jako rozdíl oběžného majetku a krátkodobých cizích zdrojů, zároveň lze říct, že představuje část oběžného majetku, která je právě financována

dlouhodobým kapitálem. Tento ukazatel má podstatný vliv na platební schopnost podniku, a pokud je podnik likvidní, tak musí mít potřebnou výši volného kapitálu. Tento volný kapitál lze vyjádřit jako přebytek krátkodobých likvidních aktiv nad krátkodobými cizími zdroji [10].

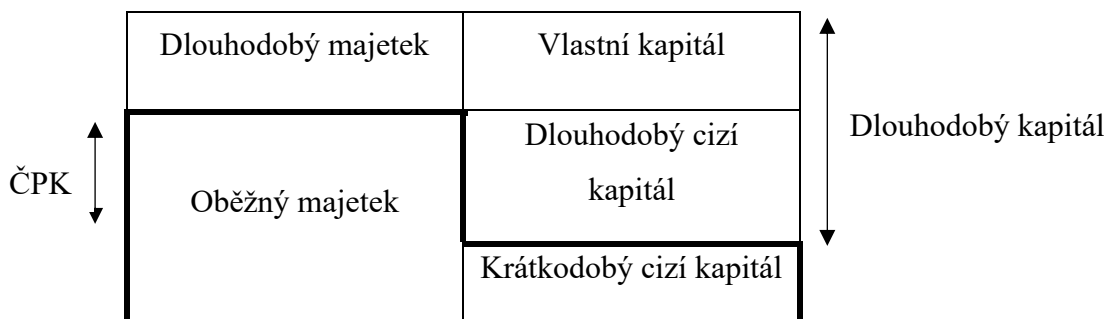
$$\text{Čistý pracovní kapitál (ČPK)} = \text{oběžná aktiva} - \text{krátkodobé pasiva} \quad (2.3)$$

Ke zjištění příčin změn ČPK je třeba se zaměřit na výkaz cash-flow a analyzovat přítoky a odtoky finančních prostředků. Bereme-li změny z pozice aktiv, poté nárůst ČPK tvoří:

- růst položek aktiv krátkodobé povahy ve výkazu rozvaha (OA+),
- snížení položek krátkodobých závazků podniku (OP-) [20].

Jsou-li brány změny ČPK z pozice pasiv, lze rozeznat položky, které byly mezi dvěma obdobími zdrojem peněžního toku a která způsobila jeho spotřebu. Za zdroj lze považovat jakýkoliv růst dlouhodobého vlastního i cizího kapitálu podniku a zisku nebo jakýkoliv pokles stálých aktiv. Naopak pojmem užití je chápan v ohledu na tento ukazatel pokles dlouhodobého kapitálu, zvýšení stálých aktiv nebo vznik ztráty [20].

Schéma 2.2: Tvorba čistého pracovního kapitálu dle Knápkové

Zdroj: vlastní zpracování dle [10]

Čisté pohotové prostředky (ČPP) jsou další ze skupiny rozdílových ukazatelů finanční analýzy. Tento ukazatel určuje okamžitou likviditu splatných závazků krátkodobého charakteru. Vyplývá z rozdílu pohotových peněžních prostředků a okamžitě splatných závazků podniku. Do pohotových peněžních prostředků se mohou započítat i krátkodobé cenné papíry společně s termínovanými vklady, je-li však řeč o termínovaných vkladech krátkodobých. Důvodem je schopnost rychlé přeměnitelnosti na peníze v podmínkách správně fungujícího kapitálového trhu [10]. Ukazatel ČPP musí být brán velmi opatrně, není sice ovlivňován oceňovacími technikami, ale přesto jej lze lehce

ovlivnit transferem plateb právě k okamžiku zjišťování likvidity, což může být v jednom případě pozdržením nebo naopak dřívějším uskutečněním plateb [20].

$$\check{C}PP = \text{pohotov\acute{e} pen\acute{e}\check{z}n\acute{i} prost\check{r}edky} - \text{okam\check{z}it\acute{e} splatn\acute{e} z\acute{a}vazky} \quad (2.4)$$

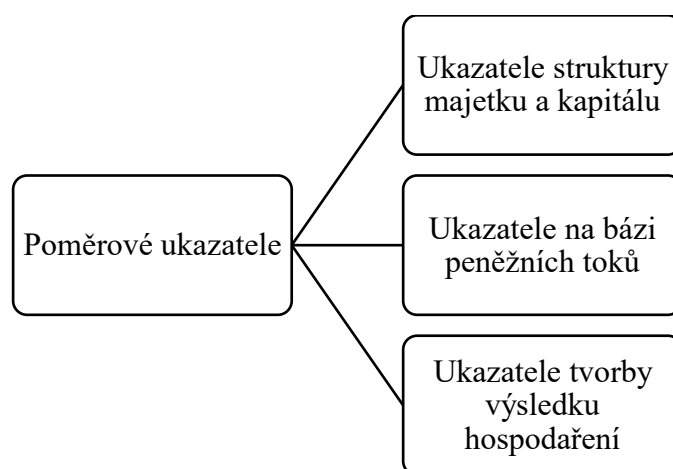
Čistý peněžní majetek (ČPM) představuje další rozdílový ukazatel, ve kterém jsou při výpočtu vyloučeny z oběžného majetku zásoby. V některém případě mohou být vyloučeny i nelikvidní pohledávky, a od této hodnoty se dále odečítají krátkodobé závazky. O tomto ukazateli se hovoří jako o „zlaté střední cestě“, neboť udává jakýsi kompromis mezi předchozími výše zmíněnými ukazateli [20].

$$\check{C}PM = OA - \text{z\acute{a}soby} - \text{nelikvidn\acute{i} pohled\acute{a}vky} - \text{kr\acute{a}tkodob\acute{e} z\acute{a}vazky} \quad (2.5)$$

2.4.3 Analýza poměrových ukazatelů

Kapitola se zaměřuje na analýzu poměrových ukazatelů, které jsou nedílnou součástí finanční analýzy podniku a zároveň základem pro posouzení finančního zdraví podniku. Tato metoda patří mezi nejoblíbenější, z důvodu rychlého přehledu finanční situace. Lze tak sestavit velké množství ukazatelů [10]. Tyto ukazatele jsou odvozeny od způsobu výpočtu, kdy se dva údaje dávají do poměru pro zjištění výsledku. Údaje pro tuto analýzu jsou k dispozici ze všech účetních výkazů, jako je rozvaha, výkaz zisku a ztráty a cash-flow. Do této analýzy patří zejména rentabilita, likvidita, aktivita a zadluženost. Kromě těchto zmíněných je třeba zmínit i další, které nejsou používané tak často, ale přesto se mohou stát součástí finanční analýzy. Můžeme tedy zde zařadit i ukazatele cash flow a ukazatele tržní hodnoty. Poměrové ukazatele lze rozčlenit na skupiny z hlediska čerpání z účetních výkazů viz Schéma 2.3. [17].

Schéma 2.3: Rozčlenění poměrových ukazatelů dle Růčkové

Zdroj: vlastní zpracování dle [17]

Dle schématu je zřejmé, že rozčlenění do skupin je na základě všech tří dostupných účetních výkazu, které si daná účetní jednotka vede. Ukazatele struktury majetku a kapitálu vychází na základě rozvahy a podrobněji se zaměřují především na likviditu podniku, z důvodu zkoumání vztahu mezi rozvahovými položkami, které vypovídají o vázanosti zdrojů financování položkách majetku. Ukazatele na bázi peněžních toků jsou rozbořem toku finančních prostředků, jež bývají součástí analýzy zaměřenou na úvěrovou způsobilost. Ukazatele tvorby výsledků hospodaření vychází z výkazu zisku a ztráty, kde je sledován vztah mezi náklady a výnosy v podniku. Obvykle jsou tyto ukazatele používány pro zjištění struktury výsledku hospodaření podle oblasti, ve které byl výsledek hospodaření vytvořen [17].

Porovnávat výsledné hodnoty lze v čase nebo v prostoru. Neboli jinak řečeno, je možné výsledky jednotlivých ukazatelů porovnat s výsledky, které jsou zaznamenány z minulosti. Podle toho si podnik vyvozuje, zda se snížil nebo zvýšil a čím je tento výsledek ovlivněn. Srovnání výsledků v prostoru znamená, že probíhá komparace jedné firmy s firmou druhou, tedy z konkurenčního prostředí, ve kterém oba podniky působí. Existují také dané doporučené hodnoty pro jednotlivé ukazatele, avšak nelze se jimi řídit a nejsou doporučovány jako hlavní podklad pro posouzení ekonomické situace v podniku [2]. Hodnoty ukazatele je nutno brát s ohledem na svou podnikatelskou činnost neboli v jakém odvětví podniká. Pro lepší srovnávání ukazatelů je doporučováno porovnání s konkurenční firmou ze stejného odvětví.

Kromě toho, že je tato analýza nejpoužívanější a nejběžnější pro finanční analýzu, tak je také velmi zneužívána. To je způsobeno právě tím, že některým ukazatelům je kladen příliš velký význam. Je vhodné tuto metodu používat pouze s těmi poměry, které jsou náležitě danému problému nebo rozhodnutí. Výsledek tedy nemusí být vždy jasně vyvoditelný, zda je uspokojivý či neuspokojivý, nebo jestli se vymyká doporučenému rozmezí. Sice může být některý z použitých ukazatelů identifikátorem problému v podniku, ale je vhodné posoudit závěr až z provedené analýzy vícero ukazatelů [1].

2.4.3.1 Ukazatele rentability

Pojmem rentabilita je myšlena výnosnost vloženého kapitálu v různých variantách do podniku. Toto tvrzení je však spíše inspirativní, neboť v ekonomickém pojetí je definice rentability sestavena podle potřeb podniku, a to v nejrůznějších podobách [6]. Lze jinak říct, že rentabilita je měřítkem schopnosti dosahovat zisku pomocí

investovaného kapitálu. Pod tímto pojmem se chápe schopnost podniku vytvářet nové zdroje [9]. Ziskovost je totiž vcelku relativní pojem. Jde o ten rozpor, že lze pouze těžce stanovit, jaké procento zisku představuje zisková firma, protože závisí na řadě faktorů, jako je postavení společnosti nebo v jaké fázi životního cyklu se firma v daný okamžik nachází (např.: zisky budou nižší v počátečních na konkurenčních podmínkách v průmyslu, na řízení nákladů apod.) [11].

„Společným znakem ukazatelů rentability je fakt, že poměrují vložený kapitál k výslednému efektu vyjádřeném některou modifikací zisku.“ [12, str. 85].

Pro analýzu rentability podniku se nejčastěji vychází ze dvou základních účetních výkazů, těmi jsou výkaz zisku a ztráty a rozvahy. Důraz je však více kladen na první ze dvou zmíněných, neboť v některých odborných literaturách je rentabilita označována jako ziskovost. Celkově je tedy rentabilita ohodnocením celkové efektivity dané činnosti, kterou má podnik určenou jako svou hlavní výdělečnou činnost. S tímto ukazatelem tedy souvisí i uživatelé jako jsou akcionáři a případní investoři podniku, které tento ukazatel velmi zajímá z důvodu návratnosti zdrojů. Tyto ukazatele by v časové řadě měly značit rostoucí tendenci. Při poklesu ekonomiky ale obvykle klesá i efektivnost podniku. V tomto případě nelze uvažovat ihned negativně, pokud není pokles efektivnosti podniku vyšší než pokles celkové ekonomiky, jde pouze o přirozený proces vývoje [17].

Podnik se snahou co nejvíce maximalizovat zisk může dostat do finančních problémů, které mohou vzniknout:

- v důsledků snahy o rychlé získávání finančních prostředků na expanzi,
- z příliš vysokého stavu zásob,
- z chybného investování volných peněžních prostředků do dlouhodobých cenných papírů [4].

Rentabilita aktiv (ROA) udává, jak se podniku daří z dostupných aktiv generovat zisk určitého druhu a kolik peněžních jednotek bylo vytvořeno z každé jedné peněžní jednotky vloženého zdroje financování. Podle účelu prováděné analýzy a interpretace výsledné hodnoty lze měnit čitatele tohoto ukazatele [2].

$$\text{Rentabilita aktiv (ROA)} = \frac{EBIT}{\text{celková aktiva}} \cdot 100 \quad (2.6)$$

Rentabilita tržeb (ROS) vyjadřuje ziskovou marži, která je velmi důležitá pro zhodnocení úspěšnosti podniku [6]. Ukazatel říká, kolik peněžních jednotek výsledků hospodaření jakéhokoliv druhu (zde můžeme použít provozní výsledek hospodaření, EBIT či EAT) připadá na jednu peněžní jednotku tržeb [2].

$$\text{Rentabilita tržeb (ROS)} = \frac{\text{čistý zisk (EAT)}}{\text{tržby}} \cdot 100 \quad (2.7)$$

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) vyjadřuje, kolik peněžních jednotek výsledku hospodaření připadá na jednu peněžní jednotku vlastního kapitálu, který byl vložen do podnikání v účetní hodnotě. Je možnost použít u ukazatele opět jakýkoliv druh výsledků hospodaření a podle něj určit kolik jej připadá na jednu korunu tržeb [2].

$$\text{Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)} = \frac{\text{čistý zisk (EAT)}}{\text{vlastní kapitál (VK)}} \cdot 100 \quad (2.8)$$

Rentabilita dlouhodobého investičního kapitálu (ROCE) udává poměr mezi provozním výsledkem hospodaření, který je upraven tak, aby vyobrazil skutečnou provozní výkonnost podniku. Nejčastěji se v čitateli pracuje s ukazatelem EBIT, avšak je možné využít i jinou formu výsledku hospodaření [2].

$$\text{ROCE} = \frac{\text{zisk před zdaněním a úroky (EBIT)}}{\text{vlastní kapitál + dlouhodobý cizí kapitál}} \cdot 100 \quad (2.9)$$

2.4.3.2 Ukazatele likvidity

Likvidita konkrétních položek, které jsou součástí celkového majetku udává schopnost se přeměnit na hotovost, a to bez značné ztráty na hodnotě a v rychlém časovém sledu. Celkově se dá likvidita vyjádřit jako schopnost podniku přeměnit svá krátkodobá aktiva, lze o nich hovořit jako o oběžných aktivech, na peněžní prostředky. Nedostatečná likvidita může vést k platební neschopnosti a následnému zahájení

insolvenčnímu řízení. Oproti tomu nadbytečná likvidita může znamenat, že vložené zdroje do podniku nejsou efektivně vázány. I když zde patří peněžní prostředky, zásoby a pohledávky, tak samy o sobě tyto položky nevytváří zisk [2]. O likviditě lze uvažovat také jako o schopnosti dostat svých závazků [20].

Dle Čížinské „*likvidita představuje určitý kompromis mezi obětovanou rentabilitou vložených zdrojů a rizikem platební neschopnosti*“ [2, str. 205].

U těchto ukazatelů dáváme do poměru, čím může podnik platit, tím, co je potřeba zaplatit. Likviditu lze řadit na běžnou, pohotovou a okamžitou. Zabývá se nejlikvidnější částí aktiv v majetkové struktuře a jsou rozdělena právě podle likvidnosti těchto položek, které jsou dosazovány do čitatele ve vzorci. Jednou z největších nevýhod ukazatelů likvidity je, že zhodnocuje likviditu dle konečné hodnoty neboli zůstatku na položce oběžného majetku, kdežto ta je závislá na budoucí hodnotě cash flow [20]. U těchto ukazatelů je vhodný rostoucí trend v průběhu zkoumaného časového období a zároveň porovnání s konkurenčními podniky ve stejném odvětví, ve kterém podnik provozuje svou činnost [8].

Běžná likvidita neboli také jinak nazývaná jako likvidita 3. stupně, která ukazuje, kolikrát jsou pokryté krátkodobé závazky právě oběžnými aktivy. Jinak řečeno, běžná likvidita udává, jak by byl podnik schopen vyhovět svým věřitelům, kdyby přeměnil všechna svá aktiva krátkodobého charakteru právě v daný okamžik na hotovostní prostředky. Nevýhodou je, že tento typ likvidity jde ovlivnit z hlediska sestavení rozvahy, a to např.: odkladem určité koupě. Odborná literatura uvádí, že hodnoty čitatele jsou ku hodnotě jmenovatele v rozmezí 1,5 – 2,5, někteří autoři knih uvádějí i rozmezí 1,6 – 2,2. Záleží na odvětví, ve kterém se podnik nachází [22]. Hodnoty se ovšem mohou vymykat tomuto rozmezí, vše však záleží na správném porovnání v časové řadě a taktéž stanovení vývoje trendu, který je doporučen, aby se pohyboval stabilně bez jakýkoliv prudkých změn [17].

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva (OA)}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (2.10)$$

Pohotová likvidita udává poměr mezi oběžnými aktivy, která jsou očištěna o zásoby, jež má podnik v majetkové struktuře, a závazky krátkodobého charakteru. Lze s jistotou uvést, že tento ukazatel odstraňuje nevýhody ukazatele likvidity třetího stupně. V čitateli je jsou tedy ponechány hodnoty některých položek z rozvahy, které se nachází

na levé straně, tedy straně aktiv. Mezi tyto položky patří peněžní prostředky, které obsahují hodnoty peněžních prostředků v hotovosti a na bankovních účtech, krátkodobé cenné papíry a pohledávky [20]. Hodnoty ukazatele by měly nabývat hodnot v rozmezí 1 – 1,5. Může nastat situace, kdy se hodnota tomuto rozmezí zcela vymyká. V případě, kdy je pohotovostní likvidita nižší než spodní hranice rozmezí doporučených hodnot, musí podnik začít uvažovat o případném prodeji svých zásob, který by měl za následek zvýšení hodnoty tohoto ukazatele [9].

$$\text{Pohotovostní likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva (OA)} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (2.11)$$

Okamžitá likvidita neboli jinak řečeno likvidita hotovostní nebo také likvidita prvního stupně poměřuje pouze peněžní prostředky a krátkodobé závazky. Z ukazatele lze změřit do jaké míry je schopen podnik hradit své právě splatné dluhy [20]. Jelikož je ve vzorci tohoto ukazatele zastoupena položka peněžních prostředků, která je označována jako nejlikvidnější z účetního výkazu rozvaha, můžeme vyvodit, že se jedná o nejužší pojetí tohoto ukazatele. Doporučená hodnota pro okamžitou likviditu se pohybuje v rozmezí s dolní hranicí 0,2 a zároveň horní hranicí 0,5 nebo 0,6. Spodní hranice již značí hodnotu kritickou, která ale nemusí ihned znamenat výrazné finanční potíže. To lze odůvodnit případným využíváním kontokorentům, který nemusí být zcela zřejmé z rozvahy na první pohled. Před výpočtem a analýzou tohoto ukazatele se doporučuje podrobnější prozkoumání finančních zdrojů podniku [17].

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{peněžní prostředky}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (2.12)$$

2.4.3.3 Ukazatele aktivity

Tyto ukazatele slouží k výpočtu a následnému měření schopnosti podniku využívat svých vložených zdrojů do položek aktiv a následné tvorbě zisku [2]. Tento ukazatel má zásadní vliv na ukazatele rentability celkového kapitálu a vlastního kapitálu [5]. Rozlišujeme dva typy těchto ukazatelů – počet obrátek a doba obratu. Počet obrátek nám udává, kolikrát se daná položka aktiv „obrátl“, jinak řečeno, kolikrát se vrátí již v tržbách. Výsledkem doby obratu je počet dnů, za kterých se jednotlivé položky aktiv přemění do jiné majetkové položky [2]. Ve většině případech se výsledná hodnota ukazatelů srovnává prostorově neboli v odvětví, ve kterém se podnik nachází.

Pokud je výsledek nižší, než je ten oborový, je to pro podnik alarmující zpráva a jako dalším krokem by management měl zajistit potencionální změnu struktury aktiv, neboť ukazatel aktivity je jakýmsi indikátorem intenzivního využívání aktiv v podniku [14]. Pokud má společnost velké zastoupení aktiv v podniku, tak je úrokové zatížení také příliš velké a tržby jsou tímto důvodem sníženy, neboť je zatížen úrokovým nákladem. Naopak příliš málo aktiv v podniku značí možné upuštění od příležitostných investičních možností [1].

„Čím vyšší je hodnota tohoto ukazatele, tím menší objem zdrojů financování byl pro generování tržeb v daném období využit.“ [2, str. 208].

Doporučené rozmezí hodnot u tohoto ukazatele není pevně stanoveno, obecně se uvádí, že je vhodné, aby byla hodnota vyšší než 1. Ta je ovlivněna hlavně odvětvím, ve kterém se podnik nachází. Dále zde platí i pravidlo, že čím vyšší je hodnota, tím lépe. Příliš nízká hodnota značí neefektivnost využití dané položky. Pro zvýšení přesnosti výsledku se dosazuje do vzorců čistá hodnota položek (netto) [9].

Obrat zásob definujeme jako poměr tržeb a průměrného stavu všech druhů zásob. Jinak řečeno jde o počet obrátek zásob v daném sledovaném období. To znamená, kolikrát se přemění zásoby na jinou podobu oběžných aktiv [14].

$$Obrat\ zásob = \frac{tržby}{zásoby} \quad (2.13)$$

Doba obratu zásob je daná jako hodnota podnikových zásob ku průměrným denním tržbám. Ty jsou vypočteny na základě roční tržby dělené 365 dní v roce. Tímto lze dojít k výsledku, který ukazuje, za jak dlouho projde položka zásob celým procesem (neboli, za jak dlouho se “obrábí”) než je přeměněna na peněžní majetek. Nutno podotknout, že tento proces je sice zakončen zaplacením, ale předchází jej proces výrobní, který je taktéž velmi rozhodující [14].

$$Doba\ obratu\ zásob = \frac{zásoby}{\frac{roční\ tržby}{365}} \quad (2.14)$$

Zvyšování obratu zásob a zároveň snižování doby obratu může být na jednu stranu výhodou pro podnik, jelikož tento krok může znamenat efektivnější využití podnikových zásob, ale na druhou stranu, a zároveň jednou z nevýhod je, že tento krok značí také podkapitalizování firmy. Dochází k tomu v okamžiku, kdy probíhá období expanze podniku. Náhle rozšiřování výroby a taktéž prodeje, má za následek větší množství aktiv

v podniku, které nejsou dostatečně pokryty finančními zdroji. Lze tedy uvažovat tak, že vyšší obrat a současně kratší doba obratu zásob je ideální [14].

Obrat pohledávek je vyjadřován jako poměr tržeb a stavu pohledávek neboli kolikrát a jak rychle jsou pohledávky transformovány na peněžní formu [14].

$$\text{Obrat pohledávek} = \frac{\text{tržby}}{\text{pohledávky}} \quad (2.15)$$

Doba obratu pohledávek je vypočtena jako konečná hodnota všech pohledávek z obchodních vztahů děleno průměrnými denní tržbami, které jsou v tomto případě vypočteny opět jako podíl celkových ročních tržeb ku počtu dnů v roce, a to 365. Tento ukazatel udává, za jak dlouho se podniku dostává svého peněžního majetku, který je zatím pohledáván, od provedení služby či zakoupení výrobku [14].

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky z obchodních vztahů}}{\frac{\text{roční tržby}}{365}} \quad (2.16)$$

Obrat závazků udává, kolikrát se ve sledovaném časovém období obrátily závazky při dosaženém množství tržeb [14].

$$\text{Obrat závazků} = \frac{\text{tržby}}{\text{závazky}} \quad (2.17)$$

Doba obratu závazků je vyjádřena jako doba, která uplyne mezi nákupem daných zásob a zaplacením. Pro zajištění efektivnosti likvidity by tato hodnota měla být menší, než je doba obratu pohledávek [13].

$$\text{Doba obratu závazků} = \frac{\text{závazky z obchodních vztahů}}{\frac{\text{roční tržby}}{365}} \quad (2.18)$$

Obrat celkových aktiv je charakterizován jako měřítko celkového využití aktiv v podniku ve sledovaném časovém období [13].

$$\text{Obrat celkových aktiv} = \frac{\text{aktiva}}{\text{roční tržby}} \quad (2.19)$$

2.4.3.4 Ukazatele zadluženosti

Tyto ukazatele jsou určeny k výpočtu rizika, které si podnik nese při určitém poměru a složení vlastního kapitálu a cizích zdrojů. Čím vyšší zadluženost má podnik, tím větší tíhu rizika na sebe bere, a to z důvodu placení svých závazků bez ohledu na výkonnost podniku. Pro podnik je však jistá míra zadlužení užitečná, protože cizí kapitál je obvykle levnější než vlastní. Tento fakt lze odůvodnit daňovým štítem. Jde o to, že úroky z cizího kapitálu snižují daňové zatížení podniku a úrok jako součást nákladů snižuje zisk, ze kterého se musí odvádět také daně [10].

Zadluženost sama o sobě není špatnou reputací podniku, pokud se nachází v doporučených hodnotách. Výhody financování cizími zdroji je např.: zvýšení rentability, a tím i zvýšení tržní hodnoty podniku. Jako jednu z hlavní nevýhod je nutno zmínit, že pokud se firma rozhodne na využívání převážně tohoto způsobu financování majetkové struktury, stává se finančně nestabilní [20].

Využívání cizích zdrojů, jako způsob financování majetku má jako důsledek tři možné situace:

- kmenoví akcionáři mohou právě díky zvyšování finančních zdrojů pomocí zadlužení držet nad podnikem vlastnickou kontrolu s potenciálně nízkou investicí,
- vydělává-li firma s vypůjčenými penězi více, než činí hodnota jejího úroku za právě tyto vypůjčené finance, tak je výnos na vlastním kapitálu znásoben,
- tzv. bezpečnostní polštář lze vysvětlit jako smýšlení věřitelů ohledně způsobu financování daného podniku. A to, pokud akcionáři či vlastníci zajišťují malou část celkového investovaného kapitálu, tak na sebe nanesou větší riziko především věřitelé [1].

Zadluženost vlastního kapitálu je vyjádřena jako podíl cizích zdrojů ku vlastnímu kapitálu. Rozmezí doporučených hodnot tohoto ukazatel je u stabilního podniku od 80 % do 120 %. Zde však platí, že čím méně, tím lépe, neboť vývoj trendu tohoto ukazatele by měl být klesající [3].

$$\text{Zadluženost vlastního kapitálu} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{vlastní kapitál}} \cdot 100 \quad (2.20)$$

Celková zadluženost vyjadřuje část podnikových aktiv, která je financována cizími zdroji [2]. Tento ukazatel velmi ovlivňuje, jak věřitelské riziko, tak i výnosnost podniku. Čím vyšší je tedy hodnota, tím větší to představuje riziko právě pro věřitele dlouhodobého charakteru, jako jsou komerční banky. Sama o sobě není zadluženost špatnou vizitkou podniku, hodnota v normě se uvádí v rozmezí 30 – 60 % celkové zadluženosti. Je totiž důležité, aby podnik používal k financování také cizí zdroje, nejenom své vlastní [3].

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{celková aktiva}} \cdot 100 \quad (2.21)$$

Ukazatel úrokového krytí posuzuje smysl a výhodnost cizích zdrojů, kterou jsou úročeny, do kapitálové struktury majetku podniku. Zde platí fakt, že čím vyšší je hodnota tohoto ukazatele, tolikrát převýšil vytvořený výsledek hospodaření hodnotu právě nákladových úroků [2]. V čitateli zlomku se dosazuje hodnota položky EBIT neboli provozní výsledek před odečtením úroků a daní. Je to z důvodu odečitatelnosti úroku jako nákladové položky od daňového základu [1].

$$\text{Ukazatel úrokového krytí} = \frac{\text{zisk před zdaněním a úroky (EBIT)}}{\text{úroky}} \cdot 100 \quad (2.22)$$

2.4.4 Bonitní a bankrotní modely

„Smyslem využívání soustav ukazatelů ve firemní je diagnostika finančního zdraví hodnocené firmy a indikace příčin odchylek dosažených hodnot od hodnot předpokládaných.“ [12, str. 102].

Bonitní a bankrotní metody řadíme mezi vícefaktorové ukazatele, které jsou založeny na analýze vzájemných závislostí mezi vstupními a výstupními ukazateli. Jinak jsou nazývány také jaké modely včasné výstrahy, neboť dokážou s určitým předstihem alarmovat podnik, že míří do bankrotního stavu. Mezi výhody těchto modelů patří představa o budoucím vývoji v podniku pomocí soustavy jednoduchých vzorců, ze kterých je snadno vyvoditelné, jakou situací si podnik prochází, respektive, jaké jsou prognózy do budoucna. Na druhou stranu se však nelze spoléhat pouze na tyto modely, jelikož každý z nich má svou omezenou vypovídací schopnost predikce vývoje [6]. Proto se v úvahu musí brát další ukazatele, vypovídající o finanční situaci.

Bankrotní modely jsou charakteristické pro svou vypovídací schopnost potencionálního zbankrotování či nikoliv, a to na základě skutečných informací. Bonitní modely vypovídají jednoduše o tom, zda je podnik dobrý ve své podnikatelské činnosti, anebo si vede nějakým způsobem špatně ve svém podnikání, a to na základě poznatků teoretických, nikoliv praktických, jak je tomu u bankrotních modelů [6].

Kralickův Quicktest je jedním z bonitních modelů, který je složen ze soustavy čtyř rovnic, podle kterých je podnik zhodnocován na základě přidělených bodů za každou z hodnot rovnic [17].

$$R1 = \frac{\textit{vlastní kapitál}}{\textit{celková aktiva}} \quad (2.23)$$

$$R2 = \frac{\textit{cizí zdroje} - \textit{peníze v pokladně} - \textit{peníze na bankovním účtu}}{\textit{provozní CF}} \quad (2.24)$$

$$R3 = \frac{\textit{EBIT}}{\textit{celková aktiva}} \quad (2.25)$$

$$R4 = \frac{\textit{provozní CF}}{\textit{výkonová spotřeba}} \quad (2.26)$$

Hodnocení je provedeno ve třech krocích. Prvním krokem je zhodnocení finanční stability podniku. Je proveden tedy součet R1 a R2 vyděleným číslem 2. Ten samý krok, akorát s koeficienty R3 a R4, je proveden u výnosové situace podniku. Po provedení těchto dvou kroků následuje třetí a zároveň poslední, kdy jsou sečteny koeficienty pro finanční stabilitu a výnosovou situaci, které jsou opět vyděleny 2. Podle výsledku je poté provedena interpretace viz Tab. 2.2 níže [17].

Tab. 2.2 Bodování výsledků Kralickův Quicktest

	0 bodů	1 bod	2 body	3 body	4 body
R1	<0	0-0,1	0,1-0,2	0,2-0,3	>3
R2	<3	3-5	5-12	12-30	>30
R3	<0	0-0,08	0,08-0,12	0,12-0,15	>0,15
R4	<0	0-0,05	0,05-0,08	0,08-0,1	>0,1

Zdroj: vlastní zpracování dle [17]

Hodnoty pohybující se nad hranicí 3 jsou příhodné firmě, která je bonitní. V rozmezí 1-3 prezentují hodnoty firmu, která se nachází v šedé zóně neboli zóně vyhraněných výsledků a všechny hodnoty pod spodní hranici tohoto rozmezí jsou varovným signálem pro firmu, neboť značí problémy s hospodařením [17].

IN05 je indexem, který je jedním z diskriminačních funkcí pro domácí podniky. Autory těchto soustav indexů jsou Inka a Ivan Neumaierovi a byl vytvořen jako obdoba Z-funkce, akorát jsou zde specifika pro Českou republiku [6]. Existuje celá řada těchto indexů, nejznámější je pravděpodobně IN95, aktualizací a změnou tohoto indexu vznikl IN99, IN01 a také IN05, který bude popsán podrobněji [20]. Konečný vzorec je složený z jednotlivých soustav rovnic, pro která je pevně stanovena váha.

$$IN05 = (0,13 \cdot A) + (0,04 \cdot B) + (3,97 \cdot C) + (0,21 \cdot D) + (0,09 \cdot E) \quad (2.27)$$

$$A = \frac{\textit{aktiva}}{\textit{cizí kapitál}} \quad (2.28)$$

$$B = \frac{\textit{EBIT}}{\textit{nákladové úroky}} \quad (2.29)$$

$$C = \frac{\textit{EBIT}}{\textit{celková aktiva}} \quad (2.30)$$

$$D = \frac{\textit{tržby}}{\textit{celková aktiva}} \quad (2.31)$$

$$E = \frac{\textit{oběžná aktiva}}{\textit{krátkodobé závazky}} \quad (2.32)$$

Jako poslední z těchto indexů byl vytvořen právě IN05. Jedná se o aktualizaci indexu IN01 podle testů na datech průmyslových podniků z roku 2004. Poměry ukazatelů mají odlišnou definovanou váhu a rozmezí hodnot pro zhodnocení podniku se taktéž posunuly viz Tab. 2.3 níže [20]. Mezi hlavní přednosti tohoto modelu patří jednoduchost výpočtu, podle ní jde velmi dobře poznat vypovídací schopnost pro podniky. Naopak negativní stránky tohoto indexu jsou, že je tato analýza účinná pouze pro průmyslové podniky, pouze ale jako celkový pohled na věc, nelze uvažovat o dlouhodobém pohledu na vývoj podniku, jelikož se zde řeší přítomnost a blízká budoucnost [24].

Tab. 2.3 Klasifikace podniků dle IN05

$IN05 > 1,6$	Uspokojivá finanční situace v podniku
$0,9 < IN05 \leq 1,6$	„šedá zóna“ nevyhraněných výsledků
$IN05 \leq 0,9$	Podnik je ohrožen finančními problémy.

Zdroj: vlastní zpracování dle [20]

Tafflerův model je jedním z řady bankrotních modelů, který byl poprvé představen v roce 1977. Existují dvě podoby modelu, a to v základním a modifikovaném tvaru, u kterého je postup výpočtu totožný, akorát finální zhodnocení je odlišné. Vzorec se skládá ze čtyř indexů, kterým je určena příslušná váha každého z nich [17].

Angličtí ekonomové Taffler a Tisshaw se při použití modelu zaměřili právě na podniky, které v době od roku 1968 do roku 1973 zbankrotovaly. Do samé skupiny těchto podniků zapojili také podniky, které byly v likvidaci. Další skupinou firem byly ty, co bylo možno srovnat v rámci téhož odvětví, ve které se pohybovaly i podniky z první zmíněné skupiny. A také zde byly využity údaje podniků, jež byly finančně zdravé [24].

$$TZ = (0,53 \cdot R1) + (0,13 \cdot R2) + (0,18 \cdot R3) + (0,16 \cdot R4) \quad (2.32)$$

$$R1 = \frac{\text{zisk před zdaněním}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (2.33)$$

$$R2 = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{cizí kapitál}} \quad (2.34)$$

$$R3 = \frac{\text{krátkodobé závazky}}{\text{celková aktiva}} \quad (2.35)$$

$$R4 = \frac{\text{celkové tržby}}{\text{celková aktiva}} \quad (2.36)$$

Tab. 2.4 Klasifikace podniků dle Tafflerova modelu

$TZ > 0,3$	Malá pravděpodobnost bankrotu podniku.
$0,2 < TZ \leq 0,3$	„šedá zóna“ nevyhraněných výsledků
$TZ \leq 0,2$	Velká pravděpodobnost bankrotu podniku

Zdroj: vlastní zpracování dle [17]

2.4.5 Metodika práce

Hodnoty v bakalářské práci byly vypočteny na základě vybraných metod a ukazatelů finanční analýzy. Mezi tyto ukazatele patří vzorce pro výpočet horizontální a vertikální analýzy podniku, rozdílové ukazatele (čisté pohotové prostředky a čistý peněžní majetek), poměrové ukazatele (zde patří rentabilita, likvidita, zadluženost a aktivita) a v neposlední řadě bonitní a bankrotní modely, a to konkrétně IN05, Tafflerův model a Kralickův Quicktest. Dosazení do vzorců proběhlo na základě informací obsažených v účetních výkazech (rozhava, výkaz zisku a ztráty, cashflow) obou vinařství v časovém rozmezí 2015-2018. Účetní výkazy byly dohledány na internetové stránce www.justice.cz spravované Ministerstvem spravedlnosti České republiky, na jejíž základě proběhl sběr dat a shromáždění pro vlastní vytvoření všech výkazu do tabulek, vytvořených v MS Office 365 Excel. Jednotlivé výpočty byly poté uskutečněny v tentýž programu. Pro větší přehlednost byly vypočtené hodnoty přeneseny do jednotlivých grafů a tabulek, které jsou obsaženy v práci nebo přílohou této práce.

3 Aplikace finanční analýzy na vybraných vinařských podnicích

3.1 Charakteristika trhu s vínem

Cílem této podkapitoly je přiblížit historii vinařství a vinohradnictví na našem území ČR, kde postupem času přibývaly vinařské oblasti, která byly utvářeny až do současné podoby v rámci podoblastí v regionech. Vinařský průmysl je ovšem ovlivňován řadou makro faktorů v rámci celkového prostředí. Klasifikace a rozdělení vín podle daných kategorií společně se nejpěstovanějšími odrůdami v roce 2016 přílohou této práce.

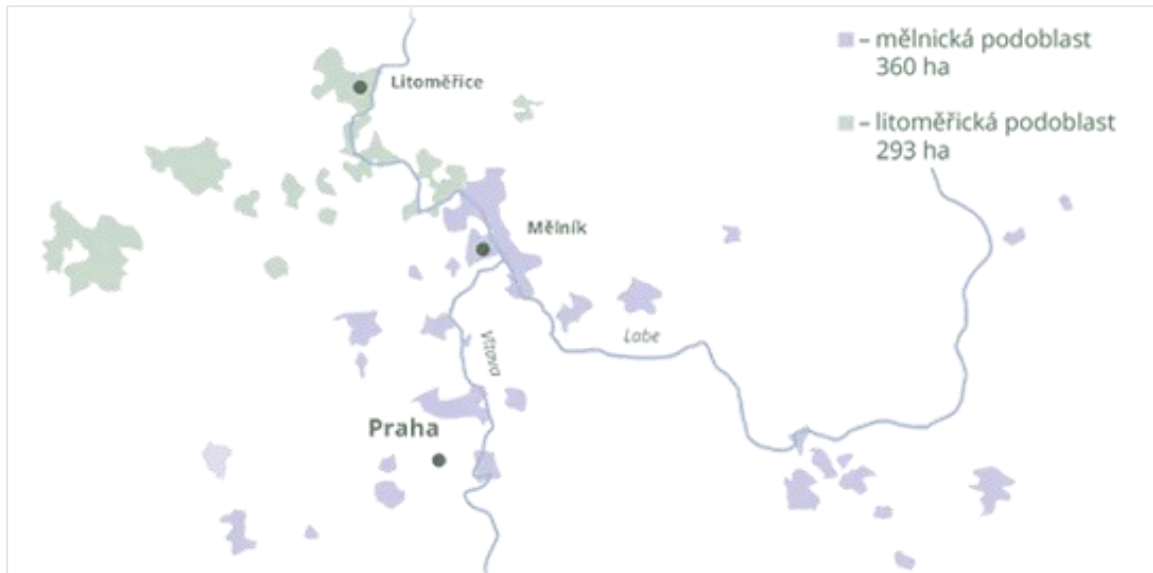
3.1.1 Historie vinařství a vinohradnictví

První písemné zmínky o pěstování vinné révy na našem území spadají do 2. století našeho letopočtu. Podle historiků je zanesení vína do podvědomí obyvatel spojováno s římskými vojsky, která měla té doby svou základnu v malé obci na jižní Moravě. Rozšíření pěstování plodů začalo v období Velkomoravské říše někdy okolo 9.-10. století. V té době bylo spjata víno s křesťanstvím, ke kterému také sloužilo. Dalším důležitým milníkem v historii vinařství je Zlatý věk, který trval od 14.-16. století. Tímto obdobím nazýváme rozkvět v pěstování vinné révy za vlády Karla IV. Vinice obklopovaly vesnice, města nebo dokonce i kláštery. Pokles pěstování a produkce přišel na přelomu 19.-20. století, z důvodu napadení plodů mšičkou révokaz. Avšak tento problém zcela nepozastavil progres v pěstování a na našem území se ve stejném století otevřeli první vinařské školy. Ve 20. století za socialismu poté probíhala obnova vinic postižených mšičkou a celkové rozlohy dosahovaly velikosti až 14 000 ha. Do této doby byl důraz kladen na kvantitu, tímto se však vše změnilo a vinaři začali vsázet na nové ušlechtilé odrůdy vín. Postupem času a pokrokem technologie jsou zaváděny nové způsoby ve výrobě vína a pěstují se nové druhy vín jako jsou např.: bio vína [40].

3.1.2 Vinařské oblasti v ČR

V České republice se vyskytují celkem dva regiony, které prosperují vinařství. Nejde pouze o vínem proslulou oblast jižní Moravy, ale i Čechy mají své regiony, které přejí pěstování plodů révy vinné. Nenachází se zde sice tolik vinařských regionů, jak na jižní Moravě, a to z důvodu odlišných klimatických podmínek, přesto jsou oblasti Litoměřicka a Mělnicka vinařům velmi známé. Litoměřická oblast je již od dávných let známá pěstováním odrůdy Tramín červený. Celková plocha této oblasti je 293 ha

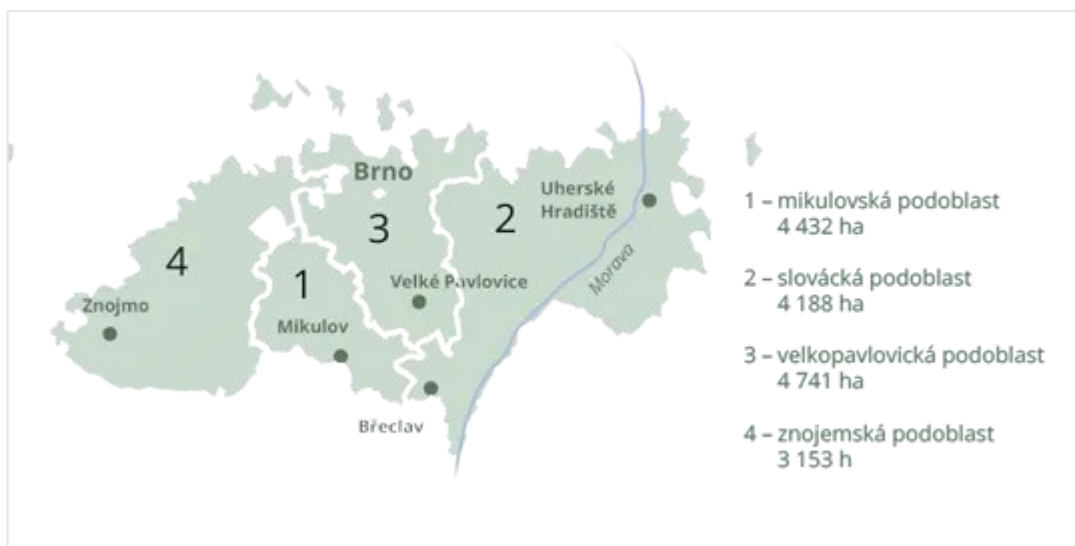
a složení půd je převážně s vápenitým podložím nebo na šterkopískových náplavech. Druhou oblastí v regionu Čechy je oblast Mělnická s rozlohou 360 ha. Většinu ploch zdejších vinic tvoří bílá odrůda vinné révy - Müller Thurgau. Ve vinařském regionu Čechy se vyskytuje celkem 72 vinařských obcí, kde se rozkládají plochy dohromady 152 viničních tratí [43].

Obrázek 3.1 Vinařský region Čechy

Zdroj: [43]

Druhým vinařským regionem v České republice je region jižní Morava. Díky přírodním podmínkám a složení místních půd, se zde nachází zhruba 96 % všech registrovaných vinic v České republice. Region je rozdělen na 4 podoblasti. Mezi které patří mikulovská oblast o celkové rozloze 4 432 ha, druhou oblastí je slovácká oblast o rozloze 4 188 ha, dále zde patří největší oblast regionu velkopavlovická (s celkovou rozlohou 4 741 ha) a nejmenší oblast znojemská, jejíž rozloha je okolo 3 153 ha. Pěstování je v regionu velmi rozsáhlé a zároveň rozmanité, proto se v každé z jednotlivých oblastí daří jiným odrůdám. Mohou za to minerály, které jsou ve zdejších půdách obsaženy. Ve všech oblastech se daří více převážně bílým odrůdám, pouze z části se zde daří modrým odrůdám, ze kterých se vyrábí červené víno. Je to z důvodu složení tamější půd a obsažených minerálů v půdách. V tomto ohledu vyniká slovácká oblast, kde se modrým odrůdám velice daří. Dle statistik se ve vinařském regionu jižní Morava nachází 312 vinařských obcí, 1 126 viničních tratí a celkový počet pěstitelů ve všech moravských oblastech je necelých 19 000 [39].

Obrázek 3.2 Vinařský region Morava

Zdroj: [43]

3.1.3 Přírodní a geologické podmínky

Přírodní a geologické podmínky pro pěstování vinné révy jsou nedílnou součástí makroprostředí podniku ve vinařském průmyslu. Pro vybudování vinic a pěstování plodů musí být značně kladen důraz na klimatické podmínky a tamější složení půd. Vysoký podíl má na správném zrání vinné révy také délka vegetačního období. Čím dříve začne jarní období, tím více ztrácí plod schopnost odolávat mrazům. Prodloužení vegetačního období s sebou přináší i řadu nových nemocí a chorob, kterými jsou plody ohrožovány. Z dosavadních pozorování bylo zjištěno, že část vinohradů na území České republiky je v průběhu sezóny napadena novou houbovitou nemocí ESCA, která je charakteristická pro chřadnutí vinné révy [32].

Dlouhodobé sucho během roku vůbec nepříspěvá pěstování vinné révy, ale naopak škodí. Pro pěstování je totiž zapotřebí, aby v letních obdobích střídavě přšelo a svítilo slunce. Výjimkou jsou tomu však modré odrůdy, kterým se více daří v suchu a vysokých letních teplotách, kde noční teplota nepřesáhne 20 °C, které v posledních letech bývají charakteristické pro letní měsíce. Z tohoto důvodu byl vyroben postřik, obsahující pro rostlinu důležitý kaolin, kterým jsou plody v případě dlouhotrvajícího období sucha ovlažovány [33].

S klimatickými změnami souvisí také pěstování nových odrůd v českých vinohradech. Tento fakt se týká především modrých odrůd, ze kterých se, jak už bylo zmíněno, vyrábí červené víno. V dalších letech by se proto mohl očekávat rozmach

v pěstování odrůd jako je Frankovka nebo André. Naopak dle predikce modelu, vytvořeného vědci z CzechGlobe lze konstatovat, že v příštích 20 letech mohou české vinice postihnout problémy, které ohrozí pěstování bílých odrůd Chardonnay a Müller Thurgau [34].

Další podstatou pro vypěstování kvalitních plodů vinné révy je vhodná geologická lokalizace a umístění vinice. Z tohoto důvodu se na území České republiky daří především vinařům na jižní Moravě a v okolí Mělníka a Litoměřic. Tamější půda je bohatá na minerální látky, jejíž složení ovlivňuje četnost ročních srážek. Pro pěstování jsou důležité a nejvíce rozsáhlé sulfáty, fosfáty, anionty chlóru, kyseliny borité a křemíku [35].

3.1.4 PEST analýza

PEST analýza je jedním z nástrojů, pomocí kterých lze snadno zhodnotit vnější podnikatelské prostředí, a to na základě makroprostředí. Název analýzy tvoří počáteční písmena všech prostředí, která jsou tvořena jednotlivými faktory každého z nich. Je zde zařazeno politické prostředí, ekonomické prostředí, sociální prostředí a technologické prostředí [7].

Do politického prostředí zahrnujeme dané právní předpisy, podporu od státu, konkurenceschopnost v rámci odvětví, ve kterém firma podniká, stabilita v rámci politiky, ale také i významné politické události. Mezi posledně zmíněný faktor lze považovat například volby či jiné kroky vlády. Ekonomické prostředí je bráno z pohledu statistik a ekonomických ukazatelů. Patří zde změna ekonomického růstu, ukazatel nezaměstnanosti, vývoj měnových kurzů, stav státního rozpočtu, světové ovlivnění na ekonomiku jednotlivých států (zde je nutnost podotknout významnost změn cen nerostných surovin ve světě) nebo také úrokové sazby. Jako dalším sledovaným prostředím v rámci této analýzy je sociální prostředí neboli také nazývané jako demografické. Tento faktor klade důraz na strukturu obyvatelstva státu, růst obyvatelstva, změnu životního stylu apod. Jako poslední prostředí v rámci makroprostředí je technologické. Jako faktory tohoto prostředí jsou uvedeny technologie a vše, co souvisí s procesem výroby. Jedná se například o modernizaci informačních a komunikačních zařízení, nové způsoby technologie při zpracovávání a jejich aplikace [7].

Politicko-legislativní prostředí je dalším z faktorů makroprostředí, který ovlivňuje trh s vínem v ČR. Ten je kontrolován na základě právních předpisů, která byla vydána Parlamentem České republiky. Právní předpisy se týkají vinařství a vinohradnictví, od samého začátku pěstování vinné révy až po prodej ke konečnému spotřebiteli. Mezi základní právní předpisy v České republice patří:

- Zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících předpisů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 321/2004 Sb.“),
- Vyhláška č. 88/2017 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o vinohradnictví a vinařství (dále jen „vyhláška č. 88/2017 Sb.“),
- Vyhláška č. 254/2010 Sb., kterou se stanoví seznam vinařských podoblastí, vinařských obcí a viničních tratí [48].

Vinařství a vinohradnictví nespadá pouze pod zákony, právní předpisy a vyhlášky České republiky, ale i pod evropská nařízení, z důvodu členství ČR v Evropské unii. Patří zde řada vyhlášek:

- Nařízení EP a Rady (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin, v platném znění;
- Nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, v platném znění;
- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/33, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o žádosti o ochranu označení původu, zeměpisných označení a tradičních výrazů v odvětví vína, řízení o námitce, omezení použití, změny specifikace výrobku, zrušení ochrany a označování a obchodní úpravu;
- Nařízení EP a Rady (EU) č. 251/2014, o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení aromatizovaných vinných výrobků a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1601/91, v platném znění [48].

V současné době je možné seřadit důležitost právních předpisů dle hierarchie v oblasti vinařství a vinohradnictví:

1. Nařízení Rady EU – platí automaticky ve všech členských státech.
2. Nařízení Komise EU – platí automaticky ve všech členských státech.
3. Směrnice EU – členské státy musí tyto směrnice zpracovat do národních předpisů.
4. Vinařský zákon České republiky.
5. Nařízení vlády ČR.
6. Vyhlášky Ministerstva zemědělství (MZe) [49].

Dalším faktorem ve vnějším působení na podnik jsou ekonomické faktory. Jsou to právě ty faktory, které ovlivňují nákupní zvyky a poptávku u spotřebitelů. Patří zde výkonnost domácí ekonomiky, vývoj mezd obyvatel, inflace, kurzový vývoj, nezaměstnanost populace a například export i import. Růst produkce v dané zemi bývá nejčastěji měřítkem ekonomické výkonnosti. Mohou nastat období, kdy se ekonomika nachází ve fázi růstu, ale také ve fázi poklesu neboli recesi. Pro výpočet celkové hodnoty statků a služeb, vyjádřených v peněžní formě neboli HDP, můžeme využít tři metody (produkční, výdajovou a důchodová) [21].

V Tab. 3.1 níže jsou uvedeny údaje hrubého domácího produktu v České republice za období od roku 2015 do roku 2019. Pro výpočet byla použita metoda výdajová v běžných cenách. Dle výsledku lze usoudit, že výdaje na konečnou spotřebu každoročně rostou, proto je zřejmé, že tento trend bude nadále pokračovat.

Tab. 3.1 Vývoj HDP v letech 2015-2019 (v mil. Kč)

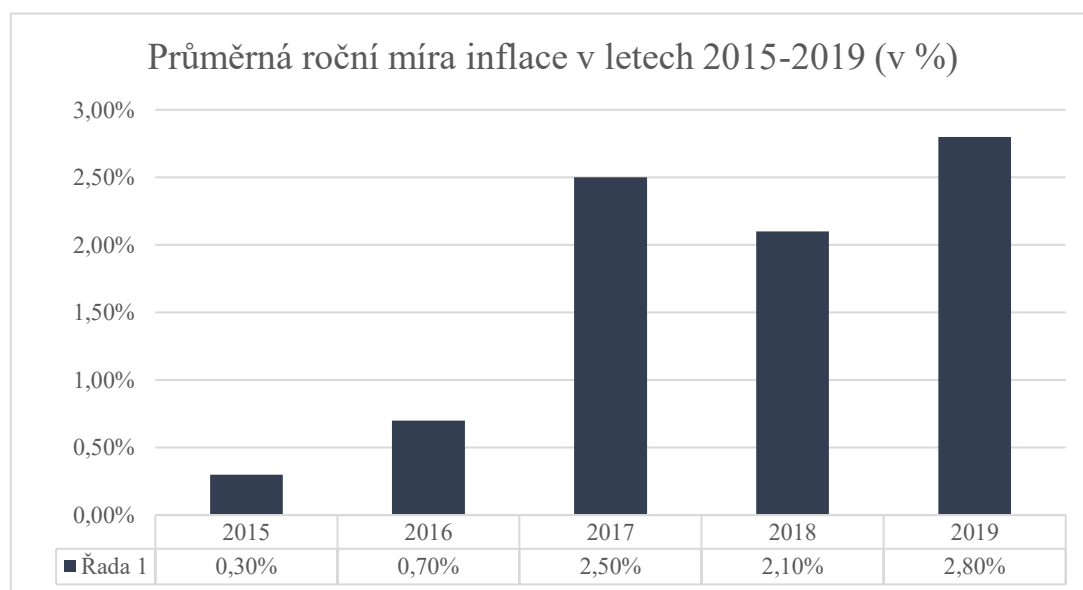
Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Výdaje na konečnou spotřebu v mil. Kč	3 056 212	3 182 636	3 378 546	3 616 162	3 854 812

Zdroj: vlastní zpracování dle [51]

Průměrná hrubá mzda v ČR se ve 2. čtvrtletí roku 2020 činila 34 271 Kč [37], což znamená, že pracující lidé budou mít tendenci více utrácet za méně důležité životní potřeby, když bude meziročně tato částka růst. S tímto tvrzením souvisí i obecná míra nezaměstnanosti, která v roce 2019 dosahovala celkově za obě pohlaví 2 %. V tomto ohledu si ovšem vedou o něco lépe muži, kterých je aktuálně méně nezaměstnaných (1,7 %), respektive více zaměstnaných, oproti ženám (2,4 %). Podíl nezaměstnaných v Moravskoslezském kraji k 31.12. 2019 dosahoval 4,44 %, zatímco tento ukazatel

v Jihomoravském kraji dosahoval menšího podílu o necelé procento a konečná hodnota nepřekročila 3,48 % [36]. Zásahu na tom může mít i rozsáhlý vinařský průmysl na jižní Moravě, který svou nabídkou pracovních míst zapříčiní pokles nezaměstnanosti v tomto kraji. Inflation neboli opakovaný nárůst cen v dané ekonomice státu, jenž znamená oslabení kupní síly měny vůči zboží nebo službám, které nakupuje spotřebitel a nadále je využívá pro svoje uspokojení potřeb, je dalším z makroekonomických ukazatelů. V praxi to znamená, je-li v dané zemi přítomná inflace spotřebitelských cen, tak kupující zaplatí za ten samý spotřební koš zboží více peněz než v době předcházející [46]. Inflační situace v ČR za posledních 5 let viz Graf 3.1, Vývoj inflace zde vyplývá z přírůstků průměru indexu spotřebitelských cen. V roce 2015 činila průměrná roční inflace 0,30 %. Skokový nárůst byl zaznamenán v roce 2017 oproti předcházejícímu roku, kdy z 0,70 % během 12 po sobě jdoucích měsíců vzrostla inflace na 2,50 % [38].

Graf 3.1 Průměrná roční míra inflace v letech 2015-2019 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování dle [38]

Demografické faktory, které zahrnují strukturu obyvatelstva v dané zemi jsou velmi důležitým prvkem na trhu, neboť všichni lidé jsou potenciální zákazníci. V posledních letech každoročně přibývá počet obyvatel v České republice. Výjimkou jsou toho roky 2013 a 2015. Kdy oproti předchozím rokům byl zaznamenán úbytek obyvatelstva, jak vlivem přirozeným, tak vlivem stěhování obyvatel. Celkový počet obyvatel na území ČR v roce 2019 ke dni 31.12. udává 10 669 939 [44]. Celková struktura obyvatelstva podle pohlaví a procentuálním podílem na celku uvedena v Tab. 3.2. níže. Při souhrnu počtu obyvatel musí být vyloučen počet nezletilých osob, jelikož konzumace

alkoholu je v České republice povolena zákonem od 18 let. Po eliminaci věkové kategorie od 0-17 let tvoří počet zletilých osob na území zhruba 81,49 % z celkového počtu obyvatelstva [45].

Tab. 3.2 Struktura obyvatelstva podle pohlaví a % složení (2019)

Pohlaví	Celkový počet obyvatel k 31.12. 2019	Procentuální složení
Žena	5 421 943	50,82 %
Muž	5 271 996	49,18 %

Zdroj: vlastní zpracování dle [43]

Celková vzdělanost obyvatelstva v České republice je rozdělena na vybrané kódy ISCED a dále na:

- základní vzdělání a bez vzdělání,
- střední bez maturity,
- střední s maturitou,
- vysokoškolské vzdělání.

Podle statistik ČSÚ vyplývá, že každoročně přibývá obyvatel s vysokoškolským vzděláním, naopak ubývá počet lidí se základním vzděláním nebo bez vzdělání. Tento trend se dá jednoduše vysvětlit pokrokem doby a ztracením na tradici, že ženy otěhotní v brzkém věku a muži ve většině případech hned při překročení 18. věku života nastupují do práce. U ženského pohlaví lze upozorovat v roce 2018 až třináásobný přírůstek v počtu vysokoškolského vzdělání, než bylo v roce 1993 [47]. Také mužů na této úrovni vzdělání přibývá, přesto je stále více studujících žen na VŠ soukromých i státních (veřejných), počty vysokých školy v ČR uvádí níže Tab. 3.3. [50]. Více vzdělaných mužů oproti ženám eviduje kategorie vzdělání středního bez maturity, což jsou všechny učební obory ukončené s výučním listem [47].

Pomocí šetření GENACIS 2002, které proběhlo v roce 2002 bylo zjištěno, že muži se základním vzděláním nebo vyučením konzumují alkohol více než muži, kteří mají maturitní vysvědčení či vysokoškolský diplom. Podobně je tomu i u žen se základním vzděláním nebo vyučením, které vypijí alkoholu více než ženy s ukončenou střední nebo vysokou školou. V průměru ale ženy, co dosáhly vysokoškolského vzdělání vypijí více alkoholu než ženy se střední školou zakončenou maturitní zkouškou [54].

Tab. 3.3 Počet soukromých a státních VŠ (2019)

Typ vysoké školy dle zřízení	Počet VŠ k 31.12 2019
Soukromé	32
Státní	26

Zdroj: vlastní zpracování dle [50]

Technické a technologické faktory v sektoru vinařství jsou postupem času a pokrokem moderních technologií často ovlivňovány. Každý vinař potvrzuje fakt, že kvalita vína se rodí již při sklizni plodů vinné révy. Sklizeň bývá prováděna buď ručně nebo mechanizovaně a probíhá ve třech možných obdobích. V předčasné sklizni je velké riziko napadení plodů škůdci. Následně sběr probíhá v hlavní sklizni. Vinná réva se sklízí i v pozdní sklizni, kdy je cílem dosáhnout ušlechtilé plísně. Sklizené plody jsou dále přepraveny v co nejkratším čase a za přísných hygienických podmínek, kde probíhá zpracování, získávání a úprava moštu, který poté prochází procesem kvašení, kde získaný produkt nabývá na alkoholu, kde po určité době bývá stabilizován, čištěn a filtrován. Výsledný a zároveň konečný produkt, který podléhá spotřebě prochází procesem lahvování, kde je podstatný krok zvolení velikosti a objemu láhve [52].

Pro přepravu plodů vinné révy jsou využívány například:

- bedny,
- kádě,
- kontejnery,
- přívěsy,
- návěsy na sklizeň hroznů [52].

V souvislosti s prodejem a distribucí jednotlivých produktů vinařství je důležitý taktéž marketingový pohled na věc. Většina vinařství používá ke své propagaci vlastní webové stránky, kde se zákazníci mohou dovědět informace např.: o historii, viničních tratích a v neposlední řadě hlavně o odrůdách, které pěstuje a následně z nich vyrábí své produkty. Ne všechny vinařství však umožňují zákazníkovi zakoupit dané produkty na svých webových stránkách, jelikož nevedou e-shopy. K tomuto využívají některá vinařství možnosti prodeje svých produktů na e-shopech prodejců, kteří shromažďují na svých internetových obchodech produkty vícero vinařství, takže si zákazník může vybrat z vícero nabízených vín od více vinařů.

3.2 Charakteristika podniků

V této podkapitole budou popsány charakteristiky vybraných podniků ve vinařském průmyslu. Obě vinařství se nachází ve vinařském regionu na jižní Moravě, kde je konkurence na trhu s vínem obrovská, avšak poptávka po vínech všech odrůd stále roste a nabídka ze strany dodavatelů se taktéž zvětšuje. Zákazník má výběr jak z tradičních rodinných vinařství s bohatou historií nebo nových mladých vinařství, které vsází nejen na moderní použití technologie ve vinařském průmyslu, ale i architekturu svých stavebních komplexů a vinic.

3.2.1 Vinařství Alfa a.s.

Vinařství Alfa patří mezi nejstarší a nejznámější rodinné vinařství s původem pocházející z jižní Moravy a ustálenými tradicemi v České republice. Sídlo podniku se nachází ve Valticích na jižní Moravě. Historie vinařství se datuje už od 12. století. Avšak k velkému rozvoji výroby a produkce vína došlo až okolo 15. st., kdy tehdejší vládnoucí rod Lichtenštejnů usoudil, že se na jihu Moravy bude dařit pěstování a výrobě vinné révy, převážně díky dobrým klimatickým podmínkám, které zde panují. Výrobě vína se vinařství dařilo až do 20. století, poté celý vinařský průmysl zasáhlo období stagnace, jež byla zapříčiněna válčením. Znovuobnovení tradice výroby vína netrvalo moc dlouho a v současné době vinařství hospodaří na vlastních vinicích, což je jeden z atributů úspěchu tohoto podniku. První z atributů úspěchu je zároveň i fakt, že podnik je čistě rodinného charakteru po celou dobu jeho existence [26].

Celková rozloha vinic je 530 ha. Ročně zde společnost zpracovává až 4 500 tun hroznů vinné révy. Vinice se nachází v oblasti Valtice (Knížecí vyhlídka, Hintertály, Jižní svahy, Pod Reistnou a Kačisdorfské pole), další oblastí jsou Dolní Dunajovice (Kraví hora, Ořechová hora, Dunajovský kopec a Pod Slunným vrchem), Brod nad Dyjí (Dunajovický kopec, Brdoské stráně a Lusy), Bavory (Pod Pálavou a Maliny), Pasohlávky (U akátového lesa) a Novosedly (U božích muk). Hospodaření na vinicích probíhá šetrně a v souladu s ekologickými pravidly zemědělství [27].

Vinařství používá nejmodernější postupy při výrobě vína zemského, kabinetního, pozdních sběrů, výběrů z hroznů, výběrů z bobulí, výběru z cibéb, ledových vín, slámových vín, šumivých vín, vín s originální certifikací, svatomartinských, růžových a perlivých vín [29].

Roční produkce vinařství Alfa je okolo 4 mil. lahví. Své produkty dodává do maloobchodních sítí, do velkoobchodů, vinoték, restaurací, kaváren i hotelů. Zakoupit produkty lze také na e-shopu vinařství nebo ve vinných sklípcích, která se nachází přímo v areálu vinařství. Z toho lze vyvodit fakt, že Alfa je jeden z největších dodavatelů vín, a to nejen v České republice, ale své produkty dodává také do zahraničí [28].

Nabídka odrůd bílých vín vinařství Alfa a.s.: Aurelius, Děvín, Hibernál, Chardonnay, Muškát moravský, Müller Thurgau, Neuburské, Pálava, Rulandské bílé, Rulandské šedé, Ryzlink rýnský, Ryzlink vlašský, Sylvánské zelené, Tramín červený, Veltlínské červené rané, Veltlínské zelené a Sauvignon.

Mezi nejpěstovanější odrůdy vinařství Alfa a.s. patří například: Cabernet Sauvignon, Dornfelder, Frankovka, Merlot, Modrý Portugal, Rulandské modré, Svatovavřínecké a Zweigeltrebe.

Soutěže, kterých se vinařství zúčastnilo a vyhrálo první místa v průběhu roku 2020:

- Valtické vinné trhy,
- TOP Vinařský cíl,
- Mondial du Merlot 2020,
- Grand Prix Vinex ČR,
- Great American International Wine Competition,
- Finger Lakes International Wine Competition [29].

3.2.2 Vinařství Beta

Vinařství Beta je jedna z krátce působících vinařství na trhu. Leží v obci zvané Popice, v blízkosti Hustopečí na jižní Moravě. Přestože svá první vína na trh uvedlo v roce 2010, vznik vinařství proběhl již o 7 let dříve, a to konkrétně v roce 2003. Od tohoto roku se podnik věnuje výrobě převlastkových vín, vyráběných z tradičních odrůd nebo také z nových odrůd, které v dané vinařské oblasti skvěle prosperují především díky klimatickým podmínkám, které jsou pro vybrané plody velmi vyhovující. Podnik vsází na moderní vinařskou architekturu. Důkazem je toho budova vinařství, která slouží i jako sídlo nebo také pro degustační prostory i ubytování pro hosty. Roku 2009 získal vinařský podnik ocenění „Nejlepší průmyslová stavba Jihomoravského kraje 2009“ [31].

Vinice, které podnik vlastní, o celkové ploše 56 ha se nachází na jílovitých a sprašových půdách, které jsou známé na bohatosti obsahu vápníku. Celkově vinařství

hospodaří s 5 viničními tratěmi. Patří zde trať Panenský kopec, Svidrunk, Sonberk, Stará hora a Unédy. Při výrobě vína dbá podnik na nejmodernější technologie zpracování a šetrného pěstování hroznů vinné révy, které jsou předepsány a určeny evropskými standardy. Výroba vína probíhá, jak v nerezových tancích, tak i tradičně v dubových či akátových sudech. Společnost Beta je součástí česko-rakouského projektu Ecowin, jejímž hlavním cílem je starost o ochranu přírody pomocí ekologizace vinohradnictví neboli snižování negativních vlivů na životní prostředí [31].

Vinařství se specializuje na výrobu kabinetních vín, pozdních sběrů, výběrů z bobulí, slámových vín, svatomartinských vín a růžových vín. Roční celková produkce vína na trhu se pohybuje okolo 120 000 lahví všech odrůd [30]. Očekávaným cílem podniku je tedy prodej produktů, který neosloví velké množství zákazníků, proto je kladen důraz na stálou zákaznickou klientelu nebo pro milovníky vína, kteří víno sami vyhledávají. Produkty je možné zakoupit na e-shopu nebo přímo v sídle vinařství.

Nabídka odrůd bílých vín podniku Beta:

- Pálava,
- Tramín červený,
- Ryzlink rýnský,
- Sylvánské zelené,
- Muškát moravský,
- Rulandské šedé,
- Chardonnay,
- Sauvignon.

Nabídka odrůd červených vín podniku Beta:

- Frankovka,
- Merlot,
- Rulandské modré.

Vinařství se každoročně účastní jak tuzemských, tak i zahraničních soutěží, kde například dosáhla ocenění:

- Terravino Izrael,
- Concours Mondial de Bruxelles,
- Prague Wine Trophy,

- Salon vín,
- IWC San Francisco,
- Decanter London,
- Vinalies Internationales Paris,
- Vinitaly [30].

3.3 Aplikace zvolených metod finanční analýzy na podnicích

V této podkapitole praktické části jsou aplikovány zvolené metody finanční analýzy na podniku Alfa a. s a Beta. Časové období je stanoveno na rozmezí od roku 2015 včetně do roku 2018. Mezi zvolené metody patří horizontální a vertikální analýza rozvahy, poměrové ukazatele, rozdílové ukazatele a v neposlední řadě bonitní a bankrotní modely. Veškeré údaje o hodnotách obsažených v účetních výkazech jsou k nalezení ve výkazech viz přílohou bakalářské práce.

3.3.1 Analýza absolutních ukazatelů

Cílem této podkapitoly je analýza struktury aktiv i pasiv z účetního výkazu rozvaha. Aplikována je analýza jak vertikální, tak i horizontální, která zkoumá změny během zvoleného časového období a současně podíl jednotlivých složek aktiv a pasiv na vybraných celkových položkách, které byly zvoleny pro větší přehled. Pro tuto část finanční analýzy bylo stanoveno časové období 2015-2018.

3.3.1.1 Horizontální analýza

Horizontální analýza znázorňuje relativní neboli procentuální a absolutní změny v průběhu jednotlivých let. K porovnání změn je vhodné časové rozmezí 2 a více let, a to z důvodu vyniknutí meziročních rozdílů jednotlivých položek rozvahy, které mohou být posléze porovnávány. Pro výpočty byly použity vzorce (2.1) pro absolutní a (2.2) pro relativní výpočet.

Po aplikaci vzorce pro horizontální analýzu struktury majetku v rozvaze bylo zjištěno, že každoročně hodnota aktiv přibývá. Tohle tvrzení platí pro všechny kategorie aktiv. Nejvyšší přírůstek celkových aktiv byl zaznamenán mezi roky 2015 a 2016. Vinařství Alfa a.s. v roce 2016 nakoupilo velké množství majetku, který spadá do kategorie stálých aktiv, který v podniku setrvává déle než jeden rok. A to konkrétně dlouhodobý hmotný majetek, kde můžeme zařadit různé stroje pro zpracování vinné révy. V roce 2016 byl také jako v jediném roce zaznamenám úbytek celkového oběžného

majetku a pohledávek. Položka dlouhodobého finančního majetku činila stejnou hodnotu jak v předešlém roce a žádná změna hodnot neproběhla. Ta byla zachycena až o rok později, a to v roce 2017, kdy z důvodu možného prodeje finančního majetku, ubyla hodnota. Od tohoto roku již žádný prodej ani nákup dlouhodobého finančního majetku neproběhl. Za to ostatní položky každoročně přidávaly na své hodnotě, tento fakt lze odůvodnit nákupem majetku a následným držením v podniku. V roce 2018 byl zjištěn rapidní pokles hodnoty pohledávek v podniku. V tomto roce jsou zaznamenány i větší tržby a je možno konstatovat, že podniku se v tomto roce velmi dařilo s prodejem svých výrobků. Detailnější rozbor horizontální analýzy podniku Alfa a.s. viz Přílohou č. 7

U podniku Beta byl po použití metod horizontální analýzy na straně aktiv v rozvaze zjištěn každoroční přírůstek celkových aktiv. Tento fakt byl převážně způsoben velkými změnami oběžného majetku. U stálých aktiv však zaznamenáváme i záporné změny hodnot. Lze uvažovat, že podnik každým rokem prodával svůj majetek, jak už povahy hmotné, tak i nehmotné. V rámci dlouhodobého majetku finančního lze zaregistrovat přírůstek pouze v roce 2018, ostatní roky se hodnota neměnila. U položky pohledávek je změna hodnot kolísavá. V roce 2016 oproti předchozímu roku pohledávek přibýlo, následný rok zase ubylo a poslední rok sledovaného období opět přibýlo. Důvodem může být rozdílná produkce nebo zájem v jednotlivých letech. Detailnější rozbor horizontální analýzy podniku Beta viz Přílohou č. 8

Hodnota celkových pasiv podniku Alfa a.s. se každoročně zvyšuje. Procentuálně nejvyšší změna proběhla v období 2015/2016, a to o 8,79 %, nejnižší relativní změna byla zaznamenána následující roky 2016/2017, kdy hodnota změny činila 2,81 %. Položky vlastní kapitál a fondy ze zisku vykazují každým rokem navýšení hodnoty v účetním výkazu rozvaha. Co se týče výsledku hospodaření běžného účetního období, tak zde je zaznamenán úbytek, čímž je tato položka spojena s výkazem zisku a ztráty, kde je tento stav zjištěn rozdílem výnosů a nákladů za dané účetní období. V období 2015/2016 a 2016/2017 je změna hodnoty záporná, avšak v období 2017/2018 je zaznamenána příznivá relativní změna 164,52 %. Závazky, jak už dlouhodobé, tak krátkodobé za dané sledované období evidují pouze úbytek hodnoty. Konkrétní výsledky jednotlivých položek viz Přílohou č.7

Horizontální analýza pasiv u podniku Beta odhalila skutečnost, že se většina jednotlivých položek každoročně mění pozitivně ve prospěch tohoto vinařství, ať se jedná jak o vlastní kapitál, který podnik během sledovaného období eviduje jako stále záporný,

tak o cizí zdroje, kterých také ubývá, a to především bankovních úvěrů. Jak už bylo řečeno, tak vývoj vlastního kapitálu podniku je na dobré cestě. Každoročně se snižuje záporná hodnota této položky. Lze již říct, že se podnik snaží napravit způsob svého financování z převážně cizího na vlastní pokrytí majetkové struktury podniku. Způsobeno je to především ziskovým hospodařením podniku a výsledkem hospodaření během běžného účetního období, kdy v období 2015/2016 eviduje vinařství až relativní změnu 96,18 %. Položky cizích zdrojů dle tabulky viz Přílohou č. 8 v období 2015/2015 zaznamenali kladný přírůstek hodnoty, kdežto od dalších let je tato hodnota po provedení horizontální analýzy záporná. Tento vývoj hodnot se týče i závazků podniku, které měly stejný průběh, neboť jsou jeho součástí.

3.3.1.2 Vertikální analýza

Cílem této analýzy je výpočet podílu jednotlivých položek na celkových aktivech nebo pasivech ve výkazu rozvahy v procentech. Z toho vyplývá, že položky majetku jsou srovnávány s celkovým počtem majetku a složky kapitálu s celkovým kapitálem. Výsledkem tedy bude jakou část má každá jednotlivá položka na celkové hodnotě aktiv a pasiv. Tak jako u horizontální analýzy je i v tomto případě výpočtu lepší používat delší časové období, a to 2 a více let po sobě jdoucích.

Tab. 3.4 Vertikální analýza aktiv Alfa a.s.

	2015	2016	2017	2018
AKTIVA CELKEM v tisících Kč	513 069	558 175	573 835	616 871
% podíl na celkových aktivech	100	100	100	100
Pohledávky za upsaný základní kapitál v tisících Kč	0	0	0	0
% podíl na celkových aktivech	0	0	0	0
Stálá aktiva v tisících Kč	227 344	272 623	282 488	298 045
% podíl na celkových aktivech	44,31	48,84	49,23	48,32
Oběžná aktiva v tisících Kč	285 620	284 306	291 157	318 492
% podíl na celkových aktivech	55,67	50,93	50,74	51,63
Časové rozlišení v tisících Kč	105	1246	190	334
% podíl na celkových aktivech	0,02	0,22	0,03	0,05

Zdroj: vlastní zpracování

Dle výpočtů v tabulce je zřejmé, že největší podíl na celkových aktivech má položka oběžných aktiv, a to každoročně až s polovičním podílem na celku, i když její zastoupení od roku 2015 klesá. Menší polovinu celkových aktiv tvoří stálá aktiva podniku, kterých naproti od oběžných aktiv, přibývá v podniku rok od roku více. Tento fakt může být způsoben rozšiřováním výrobních či lisovacích strojů nebo obecně

majetku, který setrvává déle než rok v podniku a spotřebuje se v budoucnu jednorázově. Může jít například i o nákup dalších ploch na vybudování vinohradů. Nejmenší zastoupení na celkových aktivech má časové rozlišení aktiv. Každoročně se tato hodnota pohybuje od 0,02 % s maximálním podílem 0,22 % v roce 2016.

Tab. 3.5 Vertikální analýza aktiv Beta

	2015	2016	2017	2018
AKTIVA CELKEM v tisících Kč	92 523	94 945	95 230	97 873
% podíl na celkových aktivech	100	100	100	100
Pohledávky za upsaný základní kapitál v tisících Kč	0	0	0	0
% podíl na celkových aktivech	0	0	0	0
Stálá aktiva v tisících Kč	65 340	66 814	63 359	60 112
% podíl na celkových aktivech	70,62	70,37	66,53	61,42
Oběžná aktiva v tisících Kč	25 215	25 439	28 439	34 502
% podíl na celkových aktivech	27,25	26,79	29,86	35,25
Časové rozlišení v tisících Kč	1 968	2 692	3 432	3 259
% podíl na celkových aktivech	2,13	2,84	3,60	3,33

Zdroj: vlastní zpracování

U podniku Beta má každým rokem největší podíl na majetkové struktuře položka stálých aktiv, i když meziročně procento podílu stále klesá, a to konkrétně z hodnoty 70,62 na hodnotu 61,42. Přesto, že hodnota oběžných aktiv stoupá, její podíl na celku je stále v průměru pouze třetinový. Tak jako u podniku Alfa a.s., i u podniku Beta má na celkovém počtu aktiv nejmenší podíl časové rozlišení aktiv. Hodnota této položky se pohybuje v průměru na hodnotě 2,97.

Tab. 3.6 Vertikální analýza pasiv Alfa a.s.

	2015	2016	2017	2018
PASIVA CELKEM v tisících Kč	513 069	558 175	573 835	616 871
% podíl na celkových pasivech	100	100	100	100
Základní kapitál v tisících Kč	66 797	66 797	66 797	66 797
% podíl na celkových pasivech	13,02	11,97	11,64	10,83
Dlouhodobé závazky v tisících Kč	9 750	8 773	8 127	8 996
% podíl na celkových pasivech	1,90	1,57	1,42	1,46
Krátkodobé závazky v tisících Kč	34 976	31 933	32 564	27 801
% podíl na celkových pasivech	6,82	5,72	5,67	4,51
Časové rozlišení v tisících Kč	2 254	18 549	2 592	2 731
% podíl na celkových pasivech	0,44	3,32	0,45	0,44

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky výše je zřejmé, že největší podíl na kapitálové struktuře podniku Alfa a.s. má základní kapitál, jehož hodnota v Kč je po celou dobu finanční analýzy neměnná. Ovšem každoročně od roku 2015, kdy procentuální zastoupení bylo 13,02 %, klesá podíl této složky na celkových pasivech. Podíl dlouhodobých a krátkodobých závazků taktéž klesá, ale nikterak procentuálně výrazně. Procento časového rozlišení pasiv se meziročně moc neliší, až na rok 2016, kdy procentuální hodnota dosahovala 3,32 %.

Tab. 3.7 Vertikální analýza pasiv Beta

	2015	2016	2017	2018
PASIVA CELKEM v tisících Kč	92 523	94 945	95 230	97 873
% podíl na celkových pasivech	100	100	100	100
Základní kapitál v tisících Kč	20 000	20 000	20 000	20 000
% podíl na celkových pasivech	21,62	21,06	21,00	20,43
Dlouhodobé závazky v tisících Kč	88 834	92 203	81 993	91 119
% podíl na celkových pasivech	96,01	97,11	86,10	93,10

Zdroj: vlastní zpracování

Z aplikace vertikální analýzy na kapitálové struktuře pasiv bylo zjištěno, že až 97,11% podíl má na celkových pasivech položka dlouhodobé závazky. Tento fakt je velice alarmující pro podnik, neboť vykazuje, že podnik má svou kapitálovou strukturu složenou převážně se závazků, které mohou představovat jak závazky z obchodního vztahu, ale také dlouhodobé bankovní úvěry či výpůjčky nebo jiné a ostatní závazky. Základní kapitál podniku je rok od roku neměnný a jeho podíl na celku se pohybuje v rozmezí 20,43 % – 21,62 %.

3.3.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Tato kapitola je zaměřena na jednu z metod používanou ve finanční analýze. Rozdílové ukazatele nepatří do kategorie složitějších výpočtů, ale její důležitost je na místě. Díky této analýze je podnik schopen podrobněji prozkoumat své finanční prostředky, ale také je lze nadále použít při zjišťování likvidity podniku. Pomocí vzorců a dostupných informací je tedy možné vypočítat čistý pracovní kapitál, čisté pohotové prostředky a čistý peněžní majetek. Daná analýza vychází z údajů za časové období 2015-2018. Z důvodu nedostatečných interních údajů podniku, a to konkrétně neznalost hodnot okamžitě splatných závazků firmy, je z analýzy vyřazen rozdílový ukazatel ČPP neboli čisté pohotové prostředky.

Tab. 3.8 Analýza rozdílových ukazatelů podniku Alfa a.s.

Položka (v Kč)	Dle vzorce:	2015	2016	2017	2018
Čistý pracovní kapitál (ČPK)	(2.3)	250 644	252 373	258 593	290 691
Čistý peněžní majetek= (ČPM)	(2.5)	99 826	80 506	79 956	69 675

Zdroj: vlastní zpracování

Z konečných výpočtů v tabulce výše je zřejmé, že hodnota čistého pracovního kapitálu je každoročně vyšší oproti předchozím let. Tento fakt je způsoben navyšováním oběžných aktiv podniku a zároveň přebytkem nad krátkodobými pasivy podniku. Po odečtení všech podnikových krátkodobých závazků od celkových oběžných aktiv má nejvyšší hodnotu ČPK podnik v roce 2018. Lze tedy konstatovat, že v tomto ohledu si podnik vede velmi dobře, neboť výsledná hodnota je kladná a poměrně i vysoká. Naopak ukazatel čistého peněžního majetku, který vyjadřuje volné peněžní prostředky po odečtení zásob, nelikvidních pohledávek a krátkodobých závazků, patrně rok od roku klesá. Pokles je způsoben navyšováním zásob podniku v každém roce.

Tab. 3.9 Analýza rozdílových ukazatelů podniku Beta

Položka (v Kč)	Dle vzorce:	2015	2016	2017	2018
Čistý pracovní kapitál (ČPK)	(2.3)	21 481	19 633	14 365	30 402
Čistý peněžní majetek (ČPM)	(2.5)	8 039	2 819	-1 780	11 530

Zdroj: vlastní zpracování

Vývoj čistého pracovního kapitálu podniku měl od roku 2015 do roku 2017 klesající trend až na hodnotu 14 365 tis. Kč. Avšak v roce 2018 podnik zaznamenal skokově až dvojnásobný přírůstek hodnoty tohoto ukazatele. Výrazné snížení krátkodobých závazků podniku a navýšení oběžných aktiv právě zapříčinilo, že hodnota čistého pracovního kapitálu v roce 2018 byla nejvyšší ve sledovaném časovém období. Nejnižší hodnota byla zaznamenána rok předem, a to v roce 2017. Souvisí s tím také čistý peněžní majetek, který v daném roce činil zápornou hodnotu ukazatele. Vysoká hodnota krátkodobých závazků podniku byla příčinou záporného čistého peněžního majetku. Hodnota položky byla až 3x vyšší oproti prvnímu sledovanému roku. Tak jako u ČPK, tak i ČPM rok poté v roce 2018 zaznamenal skokový nárůst hodnoty, díky již zmíněného snížení pasiv krátkodobého trvání.

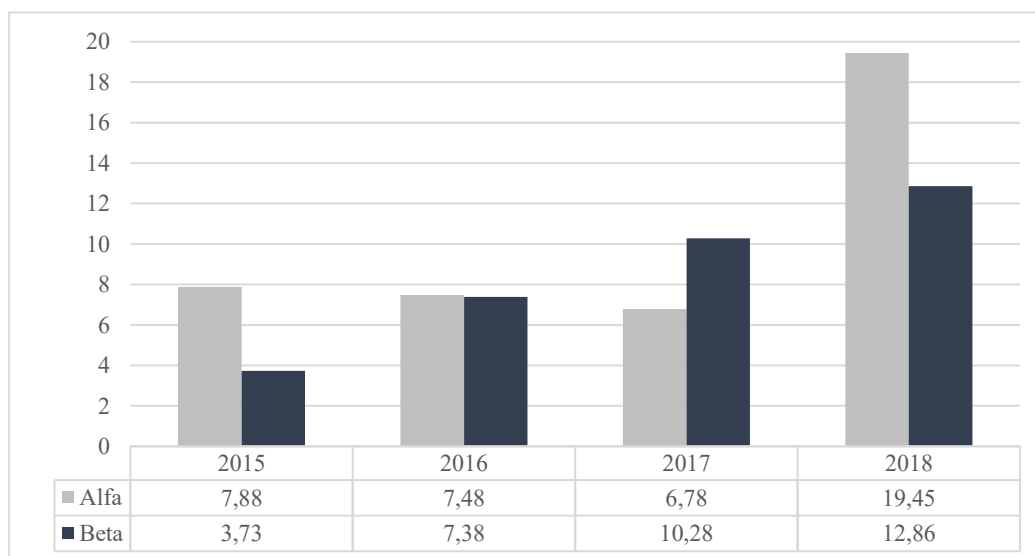
3.3.3 Analýza poměrových ukazatelů

Cílem této kapitoly je analýza poměrových ukazatelů ve vybraných podnicích. Mezi tyto ukazatele patří likvidita, rentabilita, aktivita a zadluženost. Díky její jednoduchosti výpočtů je zařazena k nejpoužívanějším analýzám v podnicích. Analýza vychází z účetních výkazů ve sledovaném období od roku 2015 do roku 2018. K jednotlivým výpočtům byly použity vzorce viz kapitola v teoretické části Analýza poměrových ukazatelů.

3.3.3.1 Ukazatele rentability

Tento ukazatel udává, do jaké míry je podnik schopen vytvářet nové zdroje a pomocí toho dosahovat zisku. Rentabilita neboli návratnost je počítána u vlastního kapitálu (ROE), aktiv (ROA), tržeb (ROS) a dlouhodobého kapitálu (ROCE). Při výpočtů ukazatelů rentability vychází analýza z údajů obsažených v rozvaze a výkazu zisku a ztráty.

Graf 3.2 Vývoj ukazatele ROS (v %) u podniku Alfa a.s. a Beta

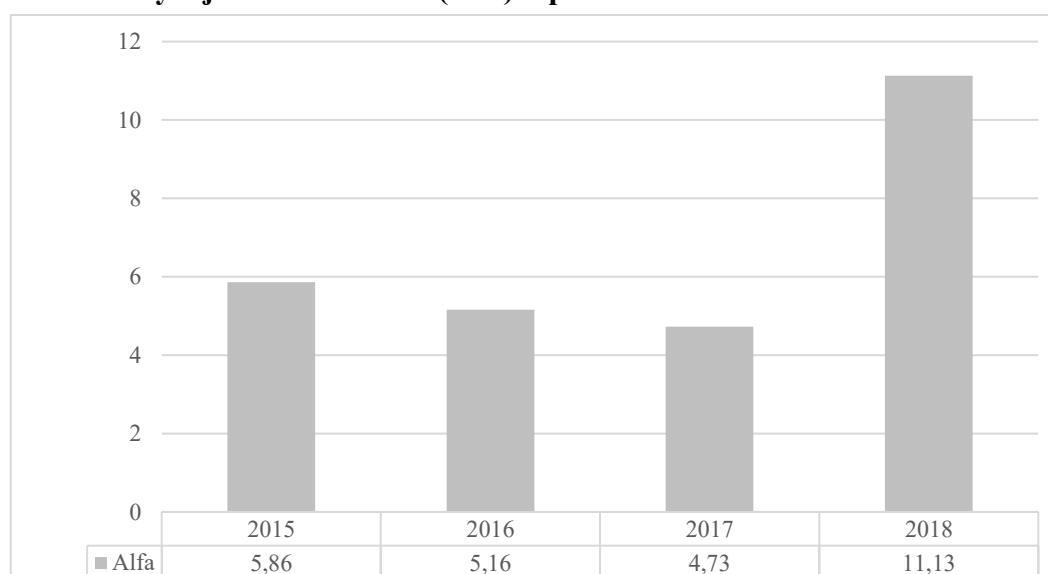

Zdroj: vlastní zpracování

ROS neboli rentabilita tržeb udává podniku, kolik přináší 1 Kč získaných tržeb na korunu čistého zisku. Tak jako u všech ukazatelů rentability, tak i čím je ROS vyšší, tím lépe. Obvykle je ale pro firmy úspěšné, když dosahuje tohoto ukazatele nad 10 % nebo má křivka dlouhodobý stabilní trend stoupání. U podniku Alfa a.s. viz Graf 3.2 výše, je zaznamenán pokles od roku 2015 do roku 2017, kdy se ukazatel zastavil na 6,78 %. Pokles byl způsoben nižším poměrem mezi EAT a celkových tržeb. O rok později však křivka ROS prudce vzrostla na konečných 19,45 %. Tento vzrůst procent je

způsoben větší hodnotou čistého zisku, a to dokonce více než dvojnásobně. Rentabilita tržeb u podniku Beta je vhodným příkladem růstu křivky stále stejného tempa. V roce 2015 ukazatel činil 3,73 %. Další rok byl ukazatel 2x vyšší než v prvním zmíněném roce a dále v pozdějších letech rostly hodnoty jak tržeb, tak i EAT. Tento fakt zapříčinil, že hodnoty ukazatele každoročně stále stoupají.

Graf 3.3 Vývoj ukazatele ROE (v %) u podniku Alfa a.s.

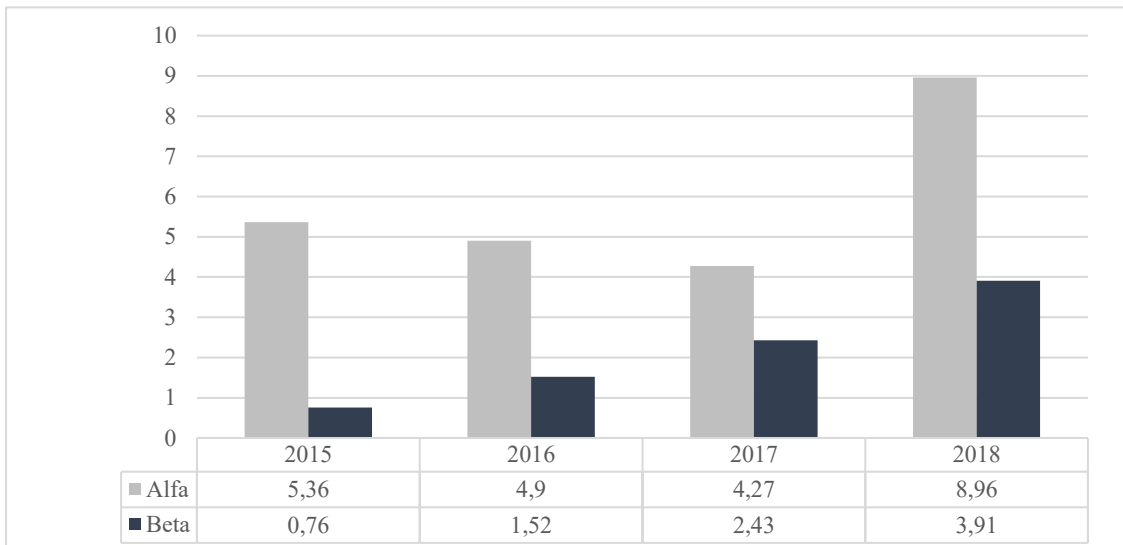

Zdroj: vlastní zpracování

ROE neboli rentabilita vlastního kapitálu udává kolik náleží čistého zisku na korunu kapitálu, který byl investován nebo vložen do podniku investory. Doporučená hodnota závisí na mnoha faktorech, např.: odvětví nebo vývoj ekonomiky v daném státě. Křivka ukazatele v případě podniku Alfa a.s. byla od roku 2015 klesající. Tento pokles byl způsoben každoročně nižšími hodnotami čistého zisku. V roce 2018 hodnota činila 11,13 %, jak už bylo zmíněno, odvíjí se ukazatel od čistého zisku a ten byl v daném roce 2x vyšší oproti předchozímu roku. Taktéž hodnota vlastního kapitálu každoročně vzrostla, což mělo za následek vyšší hodnoty ukazatele. Ukazatel ROE u podniku Beta nebyl vypočítán z důvodu záporného vlastního kapitálu způsobeným záporným výsledkem hospodaření, který má podnik stále neuhrazený z minulých let. Každopádně se podnik Beta snaží tuto ztrátu každoročně snižovat.

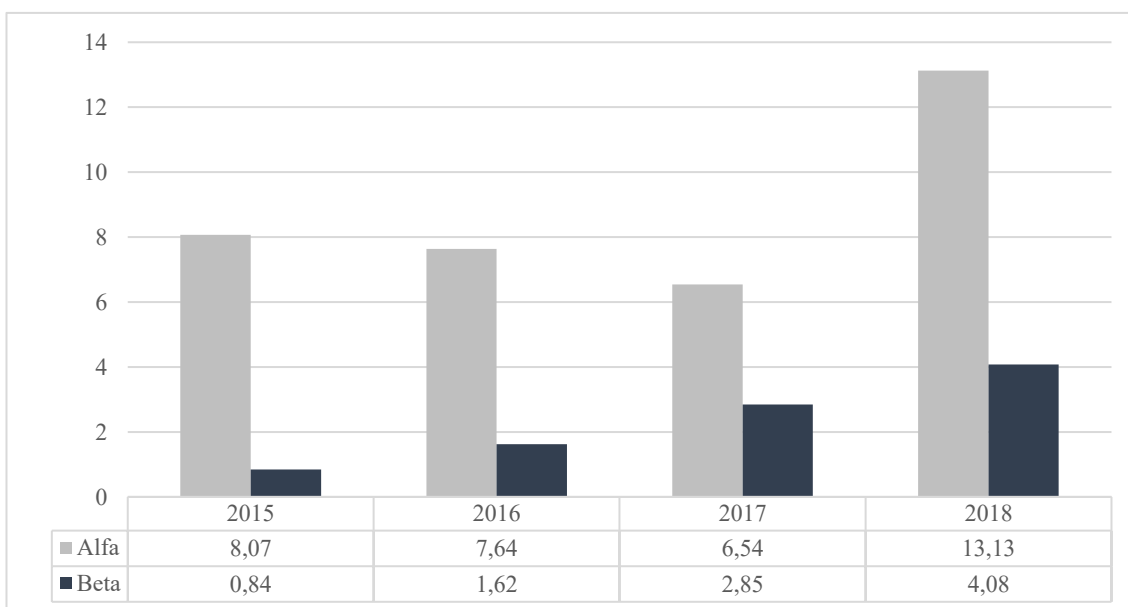
Graf 3.4 Vývoj ukazatele ROA (v %) u podniku Alfa a.s. a Beta

Zdroj: vlastní zpracování

ROA neboli rentabilita aktiv vyjadřuje poměr celkového počtu aktiv na zisku. Zde je také nutno zmínit, že tento ukazatel je nezbytný pro hodnocení výnosnosti celkového vloženého kapitálu. V tomto případě platí, že čím vyšší je hodnota, tím lépe pro podnik, jelikož ukazatel ROA je měřítkem hospodaření se svým majetkem. Při srovnávání je nutno brát v potaz, že porovnávat tento ukazatel s podnikem v jiném odvětví nemá smysl, a proto je pro posouzení ukazatele nejlepší komparace s údaji v podniku z minulých let. Doporučené rozmezí hodnot je v tomto případě neurčitelné z důvodu právě zmíněných odlišností majetkové struktury podniků v odlišných odvětvích. Podnik Alfa a.s. má vývoj ukazatele ROA velmi podobný jako u ostatních ukazatelů rentability. Klesající trend od roku 2015 do roku 2017, a poté následný výrazný růst s konečnou hodnotou 8,96 %. Příčinou je dvojnásobně vyšší zisk před zdaněním a poplatky. Ten byl právě v době poklesu rok od roku nižší, a poté výrazně vzrostl. Kdežto u podniku Beta zaznamenáváme u tohoto ukazatele pouze růst v dané sledované době. Hodnota ROA na začátku sledovaného období finanční analýzy činila 0,76 a na konci období 3,91. Vývoj tohoto směru je velmi doporučován, neboť je známkou vyšších hodnot ukazatele EBIT. Stav hodnoty celkových aktiv je taktéž u podniku Beta každoročně vyšší než předchozí rok, což může mít za následek vyšší hodnotu ukazatele.

Graf 3.5 Vývoj ukazatele ROCE (v %) u podniku Alfa a.s. a Beta

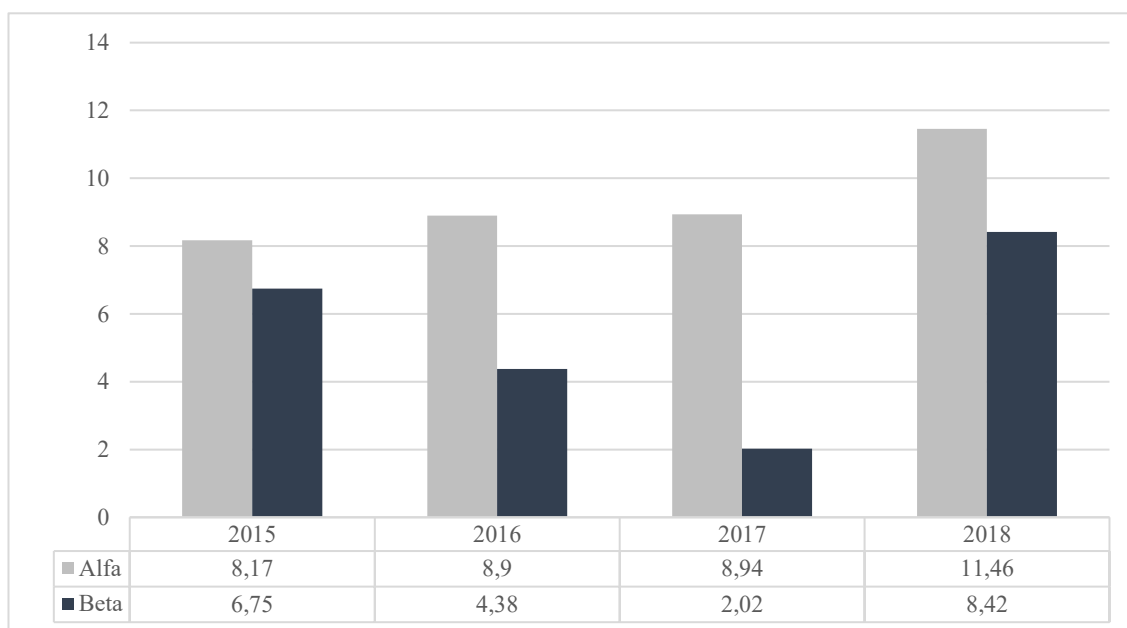
Zdroj: vlastní zpracování

ROCE neboli rentabilita investovaného kapitálu udává návratnost vloženého dlouhodobého finančního kapitálu do podniku. Tak jako u předchozích ukazatelů rentability je i v tomto vývoji stejný průběh u obou podniků. Alfa a.s. má procentuální hodnoty výrazně vyšší než podnik Beta. Avšak na rozdíl od něj doprovázela vývoj ROCE tříletá doba poklesu tohoto ukazatele. Z důvodu vyšší hodnoty EBIT nabrala křivka od roku 2017 rostoucí průběh. Beta má rostoucí průběh křivky po celou dobu sledovaných let. V prvních třech letech je růst pomalejší, z roku 2017 na rok 2018 je růst již výraznější. Tento růst křivky rentability investovaného kapitálu je velmi příhodný, neboť je důležité, aby křivka stoupala, či naopak držela stabilní hodnoty. Jeden z důvodů, proč byla hodnota u podniku Beta na začátku tak nízká je, že vlastní kapitál byl v prvních třech letech záporný. Dalším důvodem lze určit také hodnotu EBIT, který jak už bylo řečeno za dané sledované období stoupal.

3.3.3.2 Ukazatele likvidity

Cílem likvidity je určit do jaké míry je podnik schopen přeměňovat svá oběžná aktiva na peněžní prostředky a zároveň těmi pokrýt své závazky. Likvidita se dělí na běžnou, pohotovou a okamžitou. Tato analýza vychází z účetního výkazu rozvahy za sledované období 2015-2018.

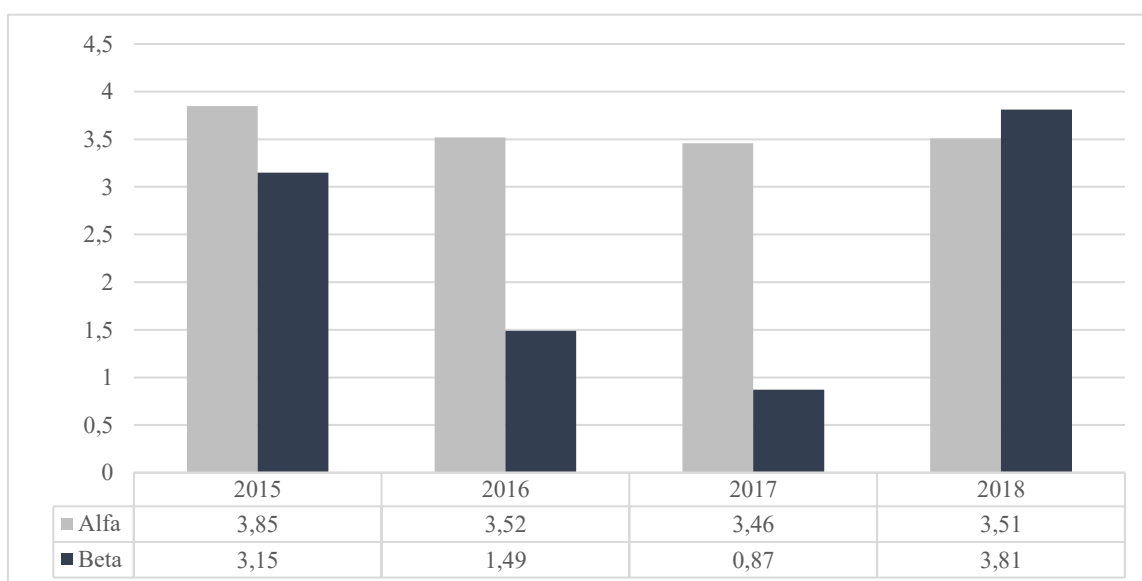
Graf 3.6 Vývoj běžné likvidity u podniku Alfa a.s. a Beta

Zdroj: vlastní zpracování

Běžná likvidita je výsledkem poměru oběžných aktiv a krátkodobých pasiv. Doporučená hodnota ukazatele je v rozmezí 1,5 – 2,5. Obecně ale platí, že čím vyšší je hodnota, tím menší je šance podniku, že se ocitne v insolvenční. Podnik Alfa a.s. si vede velmi dobře, všechny vypočítané hodnoty má výrazně nad doporučenými hodnotami a každoročně je zaznamenám nárůst. Podnik Beta v letech 2015–2017 doprovázel klesající trend křivky, během tří let byl propad z hodnoty 6,75 na 2,02. Díky snížení krátkodobých pasiv a nárůstu oběžných aktiv vzrostla běžná likvidita na hodnotu 8,42.

Graf 3.7 Vývoj pohotovové likvidity u podniku Alfa a.s. a Beta

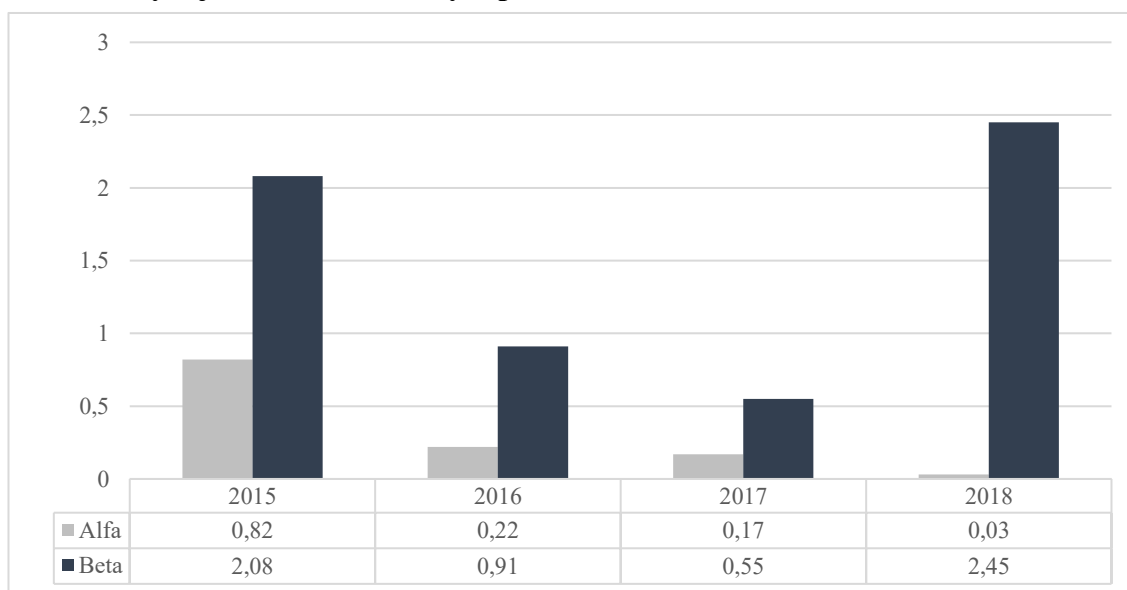

Zdroj: vlastní zpracování

Pohotov likvidita podniku je výsledkem rozdílu oběžných aktiv a zásob a nslednm poměrem s krátkodobými pasivy. Optimln hodnota tohoto ukazatele je od 1 do 1,5. Cím výšší je hodnota, tím je situace prvtivjší pro věřitele podniku. Alfa a.s. se pohybuje nad doporuenmi hodnotami stabiln v rozmezí 3,51-3,85. Beta má průběh odlišn od Alfa a.s. V roce 2016 a 2017 se pohybuje krivka v doporuench hodnotách. Ve dvou zbylých sledovaných letech je tomu podobn jak u prvního podniku, kdy se pohotov likvidita nachází v hodnotách 3,15 a 3,81. Výsledek je ovlivněn nišší hodnotou krátkodobých pasiv podniku.

U tohoto ukazatele je nejvhodnější drzet se ve stanovm rozmezí hodnot, neboť výšší hodnoty ukazatele mohou naznačovat neefektivn hospodaření v podniku. Nízká hodnota ukazatele naopak může značit špatnou schopnost hradit závazky krátkodobého charakteru.

Graf 3.8 Vývoj okamžit likvidity u podniku Alfa a.s. a Beta

Zdroj: vlastní zpracování

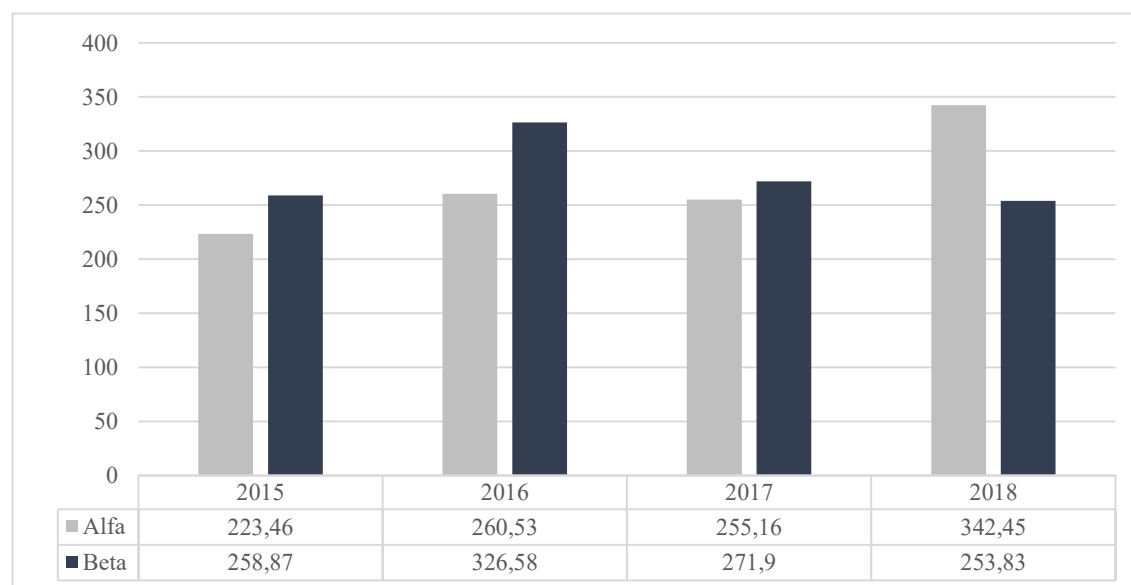
Okamžit likvidita je výsledkem oběžných aktiv snížených o zásoby a pohledávky, tedy pouze pološka peněžních prostředků v poměru s celkovými krátkodobými pasivy podniku. Doporuen hodnota je v rozmezí 0,2 aš 0,6. V tomto prpad je pro podnik vhodn se drzet v tomto rozmezí. Prliš vysok hodnoty znamenj hospodaření, kter je pro podnik neefektivn, a naopak hodnoty pod danm rozmezím udvj nízkou schopnost hradit závazky krátkodobého charakteru. Podnik Alfa a.s. má hodnoty v optimálním rozmezí pouze v roce 2016, ostatní léta se pohybují mimo dan rozpětí, a to jak nad hranicí, tak i pod hranicí doporuench hodnot. Z Grafu 3.8 je

viditelná kolísavost hodnot ukazatele. Tento vývoj můžeme označit za velmi neefektivní, neboť stabilní hodnoty jsou pro likviditu klíčové. Podnik Beta se v daném doporučeném rozmezí neocitl vůbec. Pouze lehce nad horní hranicí tohoto rozmezí s hodnotou 0,55 v roce 2017, a to hlavně díky vyšší hodnotě krátkodobých pasiv. Ostatní hodnoty okamžité likvidity jsou vyšší, a to zejména v roce 2015 a 2018, kdy hodnoty dosahují až 2,45. Tento fakt je způsoben poměrem výrazně vyšší hodnoty stavu peněžních prostředků a nižší hodnotě pasiv krátkodobých.

3.3.3.3 Ukazatele aktivity

Tento ukazatel sleduje využití a hospodaření podniku s majetkovou strukturou podniku, která je obsažena v účetním výkazu rozvaha neboli aktivity. Do této analýzy byly zařazeny ukazatele doba obratu zásob, doba obratu pohledávek, doba obratu závazků a doba obratu aktiv. Analýzy vychází z účetního výkazu rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Sledované časové období je v letech 2015-2018.

Graf 3.9 Doba obratu zásob podniku Alfa a.s. a Beta (ve dnech)

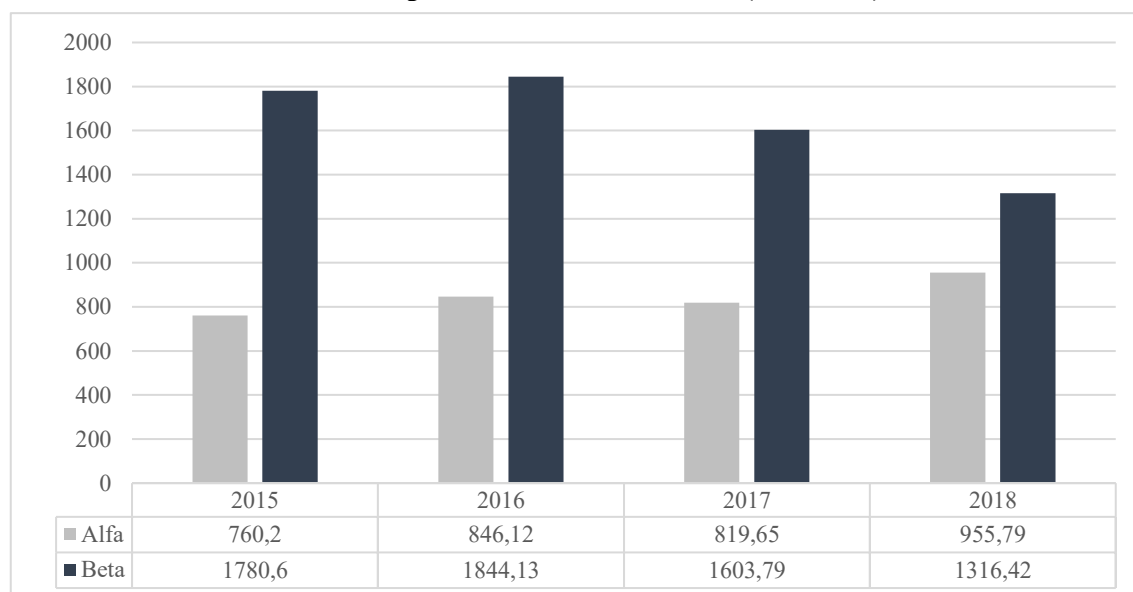

Zdroj: vlastní zpracování

Doba obratu zásob znamená, za jakou dobu (obvykle v jednotce dnech) se zásoby podniku vloží do spotřeby nebo se přemění na peněžní majetek neboli budou určeny k prodeji. Doba trvání se odvíjí také na odvětví, ve kterém firma podniká. Nejkratší cyklus obratu zásob u podniku Alfa a.s. byl zaznamenán v roce 2015, kdy tento ukazatel činil hodnotu 224 dnů po zaokrouhlení. Naopak nejdelší cyklus trvání byl v roce 2018, kdy doba obratu zásob byla 343 dnů po zaokrouhlení na celá čísla. Data u podniku Beta jsou proměnlivá, jeden rok nižší, další následující rok zase delší doba. Nejdéle byl

obrat zásob v roce 2016, kdy hodnota činila 327 dnů. Nejnižší doba trvání obratu zásob byla v roce 2018, a to 254 dnů.

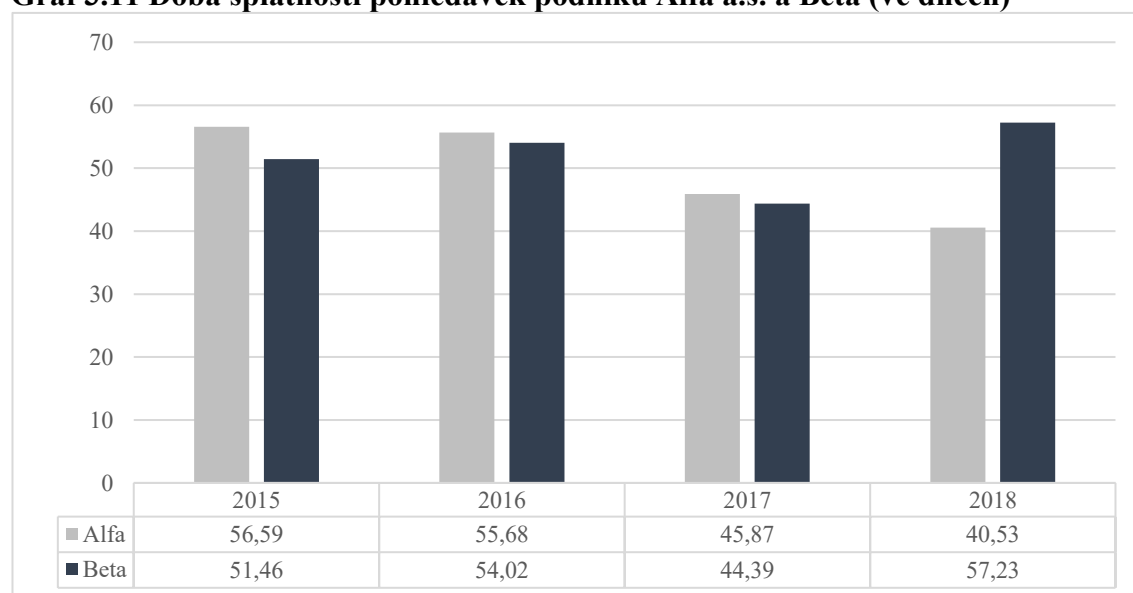
Graf 3.10 Doba obratu aktiv podniku Alfa a.s. a Beta (ve dnech)

Zdroj: vlastní zpracování

Doba obratu aktiv vyjadřuje, za jak dlouhé časové období se podniková aktiva přemění na peněžní prostředky v podniku neboli, jak podnik dokáže se svými aktivy hospodařit. Výsledky výpočtu ukazatele jsou v tomto případě u podniku Beta výrazně vyšší než u podniku Alfa a.s. Celkově mají oba podniky hodnoty ukazatele vyšší. Důvodem může být fakt, že podniky se nacházejí ve vinařském průmyslu a využívány jsou spíše oběžná aktiva podniku.

Graf 3.11 Doba splatnosti pohledávek podniku Alfa a.s. a Beta (ve dnech)

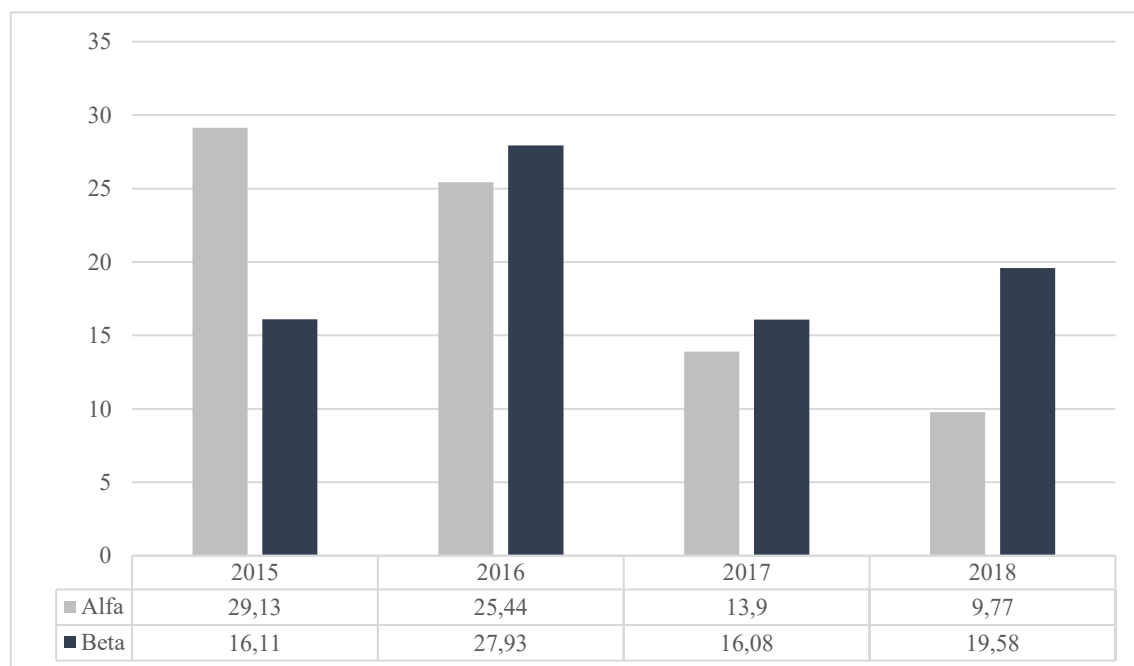

Zdroj: vlastní zpracování

Doba splatnosti pohledávek znamená, za jak dlouhé časové období v počtu dnech je podnik schopen dostat svých pohledávek ode dne prodání svých výrobků nebo vykonání služby. Neboli jinak řečeno, za jak dlouho splatí odběratelé přijatou fakturu. U podniku Alfa a.s. je příhodný vývoj tohoto ukazatele, neboť rok od roku jsou odběratele schopni platit své závazky za kratší časové období než v předešlém roce. V roce 2018 dostal podnik svých závazků v průměru za 41 dnů, od provedení služby nebo prodeji svých výrobků. Podnik Beta má ve sledovaném časovém období meziroční proměnlivé výsledky tohoto ukazatele, které nejsou stabilně rostoucí ani klesající. Nejdelší doba splatnosti pohledávek byla v roce 2018, kdy průměrně odběratele platili své závazky do 58 dnů. Za to nejrychleji platili odběratele své závazky v roce 2017 a to průměrně za 44 dnů.

Tento ukazatel je úzce spjat s dobou splatnosti závazků. Obecně by doba splatnosti pohledávek měla být kratší než doba splatnosti závazků. Podnik by následně mohl splácet své závazky z již uhrazených pohledávek a tím by nemuseli podniky využívat ku příkladu bankovních úvěrů.

Graf 3.12 Doba splatnosti závazků podniku Alfa a.s. a Beta (ve dnech)

Zdroj: vlastní zpracování

Doba splatnosti závazků znamená za jak dlouho je podnik schopen splatit svých závazků dodavateli. Tento ukazatel je důležitý pro potencionální budoucí obchodní partnery podniku a odběratele. Pokud je nedůvěryhodný ve splácení závazků, je větší pravděpodobnost, že s podnikem nebude chtít obchodovat žádná cizí firma. Podnik Alfa a.s. od roku 2015 výrazně snížil dobu splatnosti svých závazků. V prvním sledovaném období činí ukazatel hodnotu 30 dnů po zaokrouhlení na celé dny, kdežto v roce 2018 splácel své závazky podnik v průměru za 10 dnů. V tomto ohledu můžeme podnik Alfa a.s. označit za velmi důvěryhodný ve splácení. Lze konstatovat, že Beta je na tom hůře oproti přechozímu podniku, ale obecně nikterak zle. Poslední známá data z roku 2018 ukazují, že je podnik schopen splatit svých závazků průměrně za 20 dnů, což je stále dobrý stav splácení. Nejdelší dobu splácení závazku eviduje podnik Beta v roce 2016, kdy byl závazek průměrně splacen za 28 dnů.

3.3.3.4 Ukazatele zadluženosti

Cílem ukazatelů zadluženosti je posouzení dlouhodobé finanční stability podniku. Jak využívá svých cizích zdrojů a těmi je schopen platit své závazky. Do finanční analýzy byly použity ukazatele zadluženosti vlastního kapitálu, celkové zadluženosti a úrokového krytí. Sledované časové období je v rozmezí let 2015 a 2018.

Zadluženost vlastního kapitálu neboli míra zadluženosti poměřuje podnikové cizí zdroje ku vlastnímu kapitálu, tedy míru, do jaké je podnik financován cizími zdroji. Pro podnik je vyhovující, když je hodnota cizích zdrojů nižší než hodnota vlastního kapitálu. Výsledky analýzy u podniků Alfa a.s. viz Tab. 3.10 níže. Z té je zřejmé, že celková zadluženost VK je v průměru každoročně kolem 50 %. Z důvodu záporného vlastního kapitálu podniku Beta nebyl proveden výpočet tohoto ukazatele.

Tab. 3.10 Zadluženost vlastního kapitálu podniku Alfa a.s. (v %)

	Dle vzorce	2015	2016	2017	2018
Zadluženost VK	(2.20)	54,24	54,61	56,01	49,15

Zdroj: vlastní zpracování

Celková zadluženost posuzuje poměr cizích zdrojů a celkových aktiv podniku. Hodnota ukazatele značí, jak moc má podnik zadlužen svůj majetek. Je také významný pro bankovní instituce. Čím vyšší je hodnota, tím větší věřitelské riziko. Obecně se doporučená míra zadluženosti pohybuje okolo 30–60 %. Dle tabulky lze konstatovat, že podnik Alfa a.s. si v tomto ohledu vede velmi dobře, hodnota ukazatele se pohybuje na dolní hranici doporučeného rozmezí. Kdežto u podniku Beta je jednoznačný fakt, že

podnik má veškerý svůj majetek financován z cizích zdrojů. V tomto případě se jedná o všechny dlouhodobé a krátkodobé závazky. Tato skutečnost je vyvozena z výsledků viz Tab. 3.11 níže.

Tab. 3.11 Celková zadluženost podniků Alfa a.s. a Beta (v %)

Podnik	2015	2016	2017	2018
Alfa a.s.	35,01	34,15	35,74	32,81
Beta	104,81	103,23	100,88	97,29

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel úrokového krytí vyjadřuje pokrytí úrokových nákladů provozním ziskem podniku. Doporučené rozmezí hodnot u toho ukazatele není přesně stanoveno. Obecně jsou doporučovány vyšší hodnoty, neboť značí větší pokrytí nákladů provozním ziskem. V Tab. 3.12 níže jsou zaznamenány hodnoty ukazatele po výpočtu viz vzorec (2.22). Podnik Alfa a.s. v prvních dvou letech sledovaného časového období neměl žádné nákladové úroky a z toho důvodu je v tabulce níže uvedena pomlčka, příčinou je dělení nulou, které nelze provést. V dalších dvou letech je výsledek ukazatele velmi vysoký, což značí, že je podnik schopen několikanásobně pokrýt své úrokové náklady spojené s úvěrem, neboť ukazatel EBIT je velmi vysoký a nákladové úroky výrazně nízké. U podniku Beta jsou zaznamenány nákladové úroky po celou dobu zkoumaného období finanční analýzy. Ukazatel úrokového krytí je každoročně vyšší, což je příhodný vývoj pro budoucnost podniku.

Tab. 3.12 Ukazatel úrokového krytí podniku Alfa a.s. a Beta (v %)

Podnik	2015	2016	2017	2018
Alfa a.s.	-	-	21 478,07	82 458,21
Beta	47,80	114,16	210,74	470,15

Zdroj: vlastní zpracování

3.3.4 Analýza bonitních a bankrotních modelů

Bonitní a bankrotní modely slouží podniku pro vyvarování se potenciálního bankrotu a udává stručné vyobrazení stavu finančního zdraví firmy. Do této analýzy byly použity modely IN05 a Tafflerův model. Časové období FA je v rozmezí roku 2015 a 2018.

3.3.4.1 IN05

Analýza vychází ze vzorců viz (2.27), (2.28), (2.29), (2.30), (2.31), (2.32), který se skládá z jednotlivých výpočtů, kdy výsledky jsou značeny koeficienty velkých písmen

abecedy a použity do finálního vzorce. Výsledné hodnocení firmy probíhá na základě vymezení zón. Pokud se výsledná hodnota nachází v rozmezí menší než 0,9 je již podnik nehodnototvorný, rozmezí 0,9 – 1,6 značí nevyhraněné výsledky tzv. šedou zónu. Výsledky nad 1,6 znamenají, že podnik vytváří hodnotu.

Tab. 3.13 Vývoj modelu IN05 podniku Alfa a.s. a Beta

Podnik	2015	2016	2017	2018
Alfa a.s.	1,420	1,467	10,023	34,846
Beta	0,824	0,668	0,539	1,293

Zdroj: vlastní zpracování

Dle tabulky se Alfa a.s. nachází v roce 2015 a 2016 ve vyhraněné šedé zóně, další dva roky již koeficient vzrostl, což znamená, že podnik vytváří hodnotu. V roce 2018 můžeme zaznamenat výrazný skokový přírůstek indexu. Tento fakt lze odůvodnit nižšími úroky a vyšším výsledkem hospodaření před zdaněním, který byl až dvakrát vyšší než předchozí rok. Narozdíl od Alfa a.s. se podnik Beta v rozmezí let 2015 a 2017 pohyboval v zóně, kdy nevytváří hodnotu, a naopak ji snižuje. V roce 2018 nastal obrat a podnik se dostal do šedé, neutrální zóny. Tato změna je taktéž zapříčiněna výpočtem indexu B, který je obsažen ve vzorci pro IN05, který dává do poměru EBIT a celkové nákladové úroky.

3.3.4.2 Tafflerův model

Cílem tohoto modelu je včasné odhalit, jak velká je pravděpodobnost bankrotu firmy. Analýza byla provedena na základě vzorce viz (2.32), který se skládá ze 4 ukazatelů viz (2.33), (2.34), (2.35), (2.36). Zhodnocení nadále probíhá na základě vymezení rizika bankrotu. To bylo stanoveno následovně: hodnota menší než 0,2 značí velké riziko bankrotu, rozmezí 0,2 až 0,3 značí šedou neutrální zónu a výsledky nad 0,3 vypovídají o nízké pravděpodobnosti bankrotu podniku. U podniku Alfa a.s. v průběhu let bylo každoročně velmi malé riziko bankrotu, jelikož se koeficienty pohybují nad vymezeným rozpětím, což je velmi skvělým ukazatelem hospodaření. U podniku Beta je zjevný propad do šedé neutrální zóny v roce 2017, ale v ostatních letech je situace lepší, neboť se podnik pohybuje v zóně nízké pravděpodobnosti bankrotu. Detailnější rozbor Tafflerova modelu viz Přílohou č. 9.

Tab. 3.14 Vývoj Tafflerova modelu u podniku Alfa a.s. a Beta

Podnik	2015	2016	2017	2018
Alfa a.s.	0,719	0,730	0,669	1,329
Beta	0,379	0,331	0,212	0,701

Zdroj: vlastní zpracování

3.3.4.3 Kralickův Quicktest

Tento rychlý test, zjišťující bonitu podniku, je hodnocen na základě posouzení jednotlivých rovnic ze soustavy. Hodnotí se první dva ukazatele, podle kterých se posuzuje finanční stabilita a zbylé dva jako výnosová situace firmy. Tyto dva výsledky jsou poté sečteny a vyděleny číslem 2. Výsledkem jsou hodnoty za jednotlivé roky viz Tab. 3.15 níže.

Analýza tohoto bonitního ukazatele probíhá v období od 2015-2018 na základě vzorců (2.23), (2.24), (2.25), (2.26). Detailnější rozbor Kralickova Quicktestu viz Přílohou č. 13.

Tab. 3.15 Bodové ohodnocení Kralickova Quicktestu u podniku Alfa a.s. a Beta

Podnik	2015	2016	2017	2018
Alfa a.s.	2,75	2,5	2,75	3
Beta	0,25	2	1,75	0,5

Zdroj: vlastní zpracování

Podnik Alfa a.s. je v rozmezí let 2015-2017 v šedé zóně nevyhraněných výsledků, což je neutrální výsledek tohoto modelu – ani vhodný ani nevhodný. Hospodaření podniku je v tomto období takové, že se nepotýká s výraznými problémy. V roce 2018 je již hodnocení na úrovni hranice, která značí již bonitní stav podniku neboli podnik dosahuje vysoké hodnoty a má dobrou pověst.

Podnik Beta má ve dvou letech zkoumaného období hodnoty pod spodní hranici přijatelných výsledků. Konkrétně v letech 2015 a 2018. Tento fakt značí, že má podnik Beta problémy s hospodařením. Důvodem je jednoznačně hodnota vlastního kapitálu. Ta je ve většině letch zkoumaného období záporná, avšak se každoročně snižuje. V letech 2016 a 2017 se podnik s hospodařením vypořádával lépe, ale stále nelze říct, že podnik dokáže stabilně a efektivně hospodařit se svými finančními prostředky.

Podrobnější rozbor Kralickova Quicktestu provedeného na podniku Alfa a.s. a Beta viz Přílohou č. 11.

4 Zhodnocení výsledků a doporučení

Vinařství Alfa a.s. i Beta jsou moravská vinařství, která sídlí na jižní Moravě. Zde je nutno podotknout, že jsou vystaveny velké konkurenci v oblasti vinařského průmyslu v této oblasti, kde je složité se usadit a taktéž prosadit své produkty i mimo tuto oblast. Koncept vinařství Alfa a.s. je založen na velkém vývozu nejen po Moravě, ale také do Čech, kde je tento prodej převážně spojen s maloobchody, které tyto produkty dále nabízejí konečným zákazníkům. Cena v maloobchodě se výrazně liší oproti cenám produktu přímo v kamenné prodejně nebo vinného sklípku tohoto vinařství. Ale i tento způsob velmi proslavil vinařství, které se řadí mezi jedno z nejznámějších u nás. Vinařství Beta je, jak již bylo zmíněno, spíše menší rodinné vinařství, které nabízí své produkty pouze ve svých prodejnách nebo přímo v areálu vinného sklípku.

Již z dostupných účetních výkazu lze rozpoznat velký rozdíl mezi těmito dvěma vinařstvími. Co se týče podniku Alfa a.s. je zde nutno podotknout, že podnik hospodaří se svými zdroji správně. Na základě výpočtu vybraných bonitních a bankrotních modelů lze jasně říct, že budoucnost tohoto podniku je velmi slibná. Není zde žádný sebemenší náznak potencionálního vyhlášení bankrotu, insolvence, ba naopak je podnik velmi hodnototvorný. Dle ukazatelů likvidity, konkrétně podle běžné likvidity, bylo pouze jen potvrzeno, že každoročně stoupající hodnota značí nižší riziko, že se podnik ocitne v platební neschopnosti. Tyto ukazatele jsou také velmi přínosné pro podnik v ohledu věřitelského. Další silnou stránkou podniku je včasné splácení svých závazků. Oproti tomu podnik za celou dobu zaznamenává delší dobu dostání svých pohledávek. Pro podnik je ovšem příhodnější, když svých pohledávek dostává dříve než doba, za jakou splatí svých závazků. Tento fakt lze odůvodnit, že maloobchodní jednotky, odebírající právě produkty daného vinařství, avšak ve větším množství, mají delší dobu splatnosti faktury. Podnik Alfa a.s. by se měl z tohoto důvodu zaměřit na zkrácení doby splácení svých pohledávek. Taktéž dle analýzy zadluženosti podniku bylo zjištěno, že se podnik nachází v doporučeném rozmezí hodnot, které není alarmující pro efektivnost hospodaření a využívání finančních zdrojů tohoto podniku. V rámci sledovaného období finanční analýzy byl zjištěn klesající trend křivky ukazatele rentability. Ten byl způsoben nižšími tržbami, a tím i nižším ukazatelem EAT. V posledním roce však nastal vzrůst této hodnoty, a to až dvojnásobně. Vysvětlením tohoto prudkého nárustu je stejně vysoký nárůst tržeb, které podnik evidoval během tohoto roku ve srovnání s předchozím.

Na závěr je nutno podotknout, že se každoročně podnik ocitá v zisku a stav peněžních prostředků je také kladný. Tento podnik by měl udržovat stabilní hodnoty poměrových ukazatelů, udržet si své dobré jméno na trhu a určitě zachovat stejnou kvalitu vín, i v případě budoucího nárůstu exportu. Způsob hospodaření a financování by měl být taktéž zachován, a pokud nedojde k nečekanému zvratu, tak lze očekávat, že vývoj podniku bude stejný jako v posledních letech.

Vinařství Beta během sledovaného období finanční analýzy zaznamenalo první tři roky záporný stav vlastního kapitálu, který byl způsoben výsledkem hospodaření v minulých letech. Tato ztráta byla velmi výrazná a ovlivnila tím spoustu finančních ukazatelů, neboť si ji vinařství táhne už delší dobu. Bylo by velmi vhodné tuto ztrátu co nejdříve uhradit, aby se při dalším posuzování finančního zdraví již neovlivňovali další ukazatele, kterých je vlastní kapitál součástí. Stáhnout z části tuto ztrátu se podniku povedlo v roce 2018, avšak pouze tak, aby nebyl vlastní kapitál záporný, ale měl již kladnou hodnotu. Jednou z dalších slabých stránek podniku Beta je hospodaření. Tento podnik využívá především cizích zdrojů pro financování svého majetku. Tento způsob se velmi nedoporučuje, neboť je tím snížena platební schopnost podniku. Důkazem je toho složení pasiv v rozvaze. Položka dlouhodobých závazků je každým rokem průměrně až s 90% podílem na celkových pasivech, které lze charakterizovat jako financování právě majetku firmy. S tímto faktem závisí taktéž ukazatelé zadluženosti, které jsou velmi vysoké a alarmuje velkou zadluženost podniku, která už není pro podnik vhodná.

Silnou stránkou podniku je naopak skvělé tempo křivky poměrových ukazatelů, a to konkrétně rentability. Co se týče ukazatelů likvidity, tak se hodnoty pohybují v doporučeném rozmezí, až na rok 2017. Taktéž ve splácení svých závazků si podnik vede poměrně dobře, tento fakt je důležitý pro budoucí obchodní vztahy s podnikem. Větší spolehlivost na včasné splácení je jistě jedním z faktorů pro vytvoření obchodních vztahů. Taktéž výsledek hospodaření zkoumaného období je již kladný, což znamená, že je podnik v zisku a už nikoliv ve ztrátě. Dle bonitních modelů bylo první tři roky, z celkového počtu 4 let sledováno, že se hodnoty nachází již v pásmu, které je charakterizováno jako nehodnotovnost podniku. Kralickův Quicktest zase odhalil problémy s hospodařením podniku. Na závěr je nutno podniku doporučit, aby se zaměřil na jinou strategii financování a snažil se postupně snižovat ztrátu VH z minulých let. K dostupnosti více finančních prostředků by se mohl podnik zaměřit na širší klientelu a přemýšlet o větším exportu vín.

5 Závěr

Cílem práce bylo zhodnocení finančního zdraví vybraných podniků z vinařského průmyslu na jižní Moravě z nejnovějších informací obsažených v účetních výkazech vinařství Alfa a.s. a Beta v období od roku 2015 do roku 2018. Práce je členěná na 5 hlavních částí a následných podkapitol.

První část byla zaměřena na teoretická východiska finanční analýzy, která je teoretickým podkladem pro praktickou část této práce. Vypracovány byly všechny ukazatele a metody, které byly následně shrnuty v poslední podkapitole teoretické části s názvem Metodika práce. Čtenářovi byla přiblížena problematika, kterou se tato práce zabývá.

Po teoretické části následuje praktická část, kde byl na začátku této části představen trh s vínem jako jedno z odvětví v České republice. Pomocí metody PEST byl proveden detailnější rozbor makroprostředí. Dále byly podrobně popsány nejenom vybrané podniky z vinařského průmyslu a jihomoravské oblasti regionů ve kterých tyto podniky vlastní své vinice, ale také vinařsky prosperující oblasti v Čechách. Zde byl zjištěn obrovský rozdíl v rozloze vinic, kdy tento fakt byl odůvodněn geologickými a klimatickými podmínkami.

Hlavní součástí praktické části bakalářské práce byla aplikace zvolených metody na vybraných podnicích. Po použití metod byly zjištěny výsledky jednotlivých ukazatelů, ze kterých je značně vyvoditelný hodnototvorný rozdíl mezi dvěma vybranými podniky. Na jedné straně podnik Alfa a.s., který je svou výrobou a prodejem svých vín znám celosvětově a na druhé podnik Beta, který je jako vinařství spíše rodinného charakteru a pyšní se svou vybranou klientelou. Pomocí výsledných hodnot jednotlivých ukazatelů finanční analýzy a následné komparace těchto podniků bylo zjištěno, že podnik Alfa a.s. vykazuje větší zisk a celkově si v hospodaření a složení majetkové struktury vede lépe než podnik Beta. Důležitějším ukazatelem jsou však bonitní a bankrotní modely. Po výpočtu IN05 a Tafflerova modelu bylo zjištěno, že ani jednomu podniku nehrozí bankrot v brzké budoucnosti.

Otázkou je, jak se v době koronavirové krize budou podniky vypořádávat se sníženým turistickým ruchem na jižní Moravě. Jako východisko z této krize je zvýšení exportu vín a distribuce do maloobchodů nejenom po tuzemsku, ale i do zahraničí.

Seznam použité literatury

Odborné knihy

- [1] BLAHA, Zdenek Sid a Irena JINDŘICHOVSKÁ. *Jak posoudit finanční zdraví firmy*. 3., rozš. vyd. Praha: Management Press, 2006. ISBN 80-726-1145-3.
- [2] ČIŽINSKÁ, Romana. *Základy finančního řízení podniku*. Praha: Grada Publishing, 2018. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-0194-8.
- [3] DLUHOŠOVÁ, Dana. *Finanční řízení a rozhodování podniku: analýza, investování, oceňování, riziko, flexibilita*. 3., rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-68-2.
- [4] GRÜNWARD, Rolf a Jaroslava HOLEČKOVÁ. *Finanční analýza a plánování podniku*. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-80-86929-26-2.
- [5] HOLEČKOVÁ, Jaroslava. *Finanční analýza firmy*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-392-8.
- [6] KALOUDA, František. *Finanční analýza a řízení podniku*. 3. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-646-0.
- [7] KAŠÍK, Josef a Jiří FRANEK. *Základy podnikové diagnostiky*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2015. ISBN 978-80-248-3888-5.
- [8] KISLINGEROVÁ, Eva. *Finanční analýza: krok za krokem*. Praha: C.H. Beck, 2005. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-717-9321-3.
- [9] KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2013. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-4456-8.
- [10] KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-0563-2.
- [11] MARINIČ, Pavel. *Essential financial analyse for beginners*. V Praze: Oeconomica, 2006. ISBN 80-245-1111-8.
- [12] MARINIČ, Pavel. *Finanční analýza a finanční plánování ve firemní praxi*. V Praze: Oeconomica, 2008. ISBN 978-80-245-1397-3.
- [13] MÁČE, Miroslav. *Finanční analýza obchodních a státních organizací: praktické příklady a použití*. Praha: Grada, 2006. Finanční řízení. ISBN 80-247-1558-9.
- [14] PEŠKOVÁ, Radka a Irena JINDŘICHOVSKÁ. *Finanční analýza*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2012. ISBN 978-80-86730-89-9.

[15] PETŘÍK, Tomáš. *Ekonomické a finanční řízení firmy: manažerské účetnictví v praxi*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-1046-3.

[16] PROKŮPKOVÁ, Danuše a Michal SVOBODA. *Jak číst účetní výkazy vybraných účetních jednotek*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-522-1.

[17] RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 6. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2019. Finanční řízení. ISBN 978-80-271-2028-4.

[18] SEDLÁČEK, Jaroslav. *Cash Flow*. Brno: Computer Press, 2003. Praxe manažera (Computer Press). ISBN 80-722-6875-9.

[19] SEDLÁČEK, Jaroslav. *Cash flow*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, 2010. Praxe manažera (Computer Press). ISBN 978-80-251-3130-5.

[20] SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. Brno: Computer Press, 2007. Praxe manažera (Computer Press). ISBN 978-80-251-1830-6.

[21] TICHÁ, Michaela. *Česká ekonomika na prahu 21. století v kontextu společenského vývoje*. 2., aktualizované vydání. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2015. ISBN 978-80-248-3821-2.

[22] VÁCHAL, Jan a Marek VOCHOZKA. *Podnikové řízení*. Praha: Grada, 2013. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-4642-5.

Internetové zdroje:

[23] *MANAGEMENT MANIA* [online]. ManagementMania.com. Copyright © 2011-2016, 2016 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/financi-analyza>

[24] Jaké bankrotní a bonitní modely ve FinAnalysis najdete. *FinAnalysis* [online]. © 2000 - 2021 Atlantis PC [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://www.finanalysis.cz/pouzite-bankrotni-modely.html>

[25] NEVYHOŠTĚNÝ, Jan a Denis CHRIPÁK. *Aktuálně.cz*: Vínu letos hrají do not teploty, déšť i slunce. Přichází něco velkého, těší se vinaři [online]. Atlas.cz 1999 – 2021 © Economia, 2019, 5. 10. 2019 [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/ceska-ekonomika/vino-v-cesku-prehled-data-spotreba-podoblasti-odrudy-vinice/r~00f4c460e1a611e88d4aac1f6b220ee8/>

[26] Historie vinařství. *Internetové stránky vinařství Alfa a.s* [online]. © 2020 [cit. 2020-11-22].

[27] Vinice. *Internetové stránky vinařství Alfa a.s*. [online]. © 2020 [cit. 2020-11-22].

- [28] Prodej vína. *Internetové stránky vinařství Alfa a.s.* [online]. © 2020 [cit. 2020-11-22].
- [29] Internetový článek vinařství Alfa a.s. *Vína z Moravy vína z Čech* [online]. [cit. 2020-11-22].
- [30] Internetové článek vinařství Beta. *Vína z Moravy vína z Čech* [online]. [cit. 2020-11-22].
- [31] Vinařství. *Internetové stránky vinařství Beta* [online]. © 2020 [cit. 2020-11-22].
- [32] POLIAČIK, Vlastimil. Čeští vinaři vítají klimatické změny. Sucho ale může být i vražedné. *E15.cz* [online]. CZECH NEWS CENTER a.s, © 2001 - 2020, 28. července 2019 [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/potraviny/cesti-vinari-vitaji-klimaticke-zmeny-sucho-ale-muze-byt-i-vrazedne-1360876>
- [33] Situaci ve vinohradech ovlivňují víc rostoucí teploty než sucho. *NAŠE VODA* [online]. 2019, 25.3.2019 [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: <https://www.nase-voda.cz/situaci-ve-vinohradech-ovlivnuji-vic-rostouci-teploty-nez-sucho>
- [34] KOČÍ, Petr a Štěpánka KADLEČKOVÁ. Změna klimatu dopadne na vinice, během 20 let se na Moravě přestane dařit Chardonnay či Müller Thurgau. *IRozhlas* [online]. ČESKÝ ROZHLAS, © 1997-2020, 17. 10. 2019 [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/data-vino-klimaticka-zmena_1910170600_pek
- [35] Minerální podstata vín. *Vína z Moravy vína z Čech* [online]. [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: <https://www.vinazmoravyvinazcech.cz/cs/encyklopedie/jak-se-vyznat-v-nasich-vinech/deleni-podle-regionu/prirodni-podminky/mineralni-podstata-vin>
- [36] Obecná míra nezaměstnanosti v ČR a krajích. *Český statistický úřad* [online]. 10.06.2020 [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/obecna_mira_nezamestnanosti_v_cr_a_krajich
- [37] Mzdy a náklady práce. *Český statistický úřad* [online]. 02.09.2020 [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/prace_a_mzdy_prace
- [38] Inflace - druhy, definice, tabulky. *Český statistický úřad* [online]. 10.11.2020 [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/mira_inflace

- [39] Vinařská oblast Morava. *Vína z Moravy vína z Čech* [online]. [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: <https://www.vinazmoravyvinazcech.cz/cs/encyklopedie/jak-se-vyznat-v-nasich-vinech/deleni-podle-regionu/vinarske-regiony/vinarska-oblast-morava>
- [40] Historie a současnost vinařství v ČR. *CMB - BRNO 2020* [online]. Národní vinařské centrum [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: <https://www.cmb-brno2020.cz/cs/vinarstvi-v-cr/historie-a-soucasnost/>
- [41] Klasifikace - rozdělení vín v ČR. *CMB - BRNO 2020* [online]. Národní vinařské centrum [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: <https://www.cmb-brno2020.cz/cs/vinarstvi-v-cr/klasifikace-vin/>
- [42] Jak se vyznat v našich vínech? *Vína z Moravy vína z Čech* [online]. [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: <https://www.vinazmoravyvinazcech.cz/cs/encyklopedie/jak-se-vyznat-v-nasich-vinech>
- [43] Vinařská oblast Čechy. *Vína z Moravy vína z Čech* [online]. [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: <https://www.vinazmoravyvinazcech.cz/cs/encyklopedie/jak-se-vyznat-v-nasich-vinech/deleni-podle-regionu/vinarske-regiony/vinarska-oblast-cechy>
- [44] Obyvatelstvo. *Český statistický úřad* [online]. 04.11.2020 [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_lide
- [45] Věkové složení obyvatelstva - 2019. *Český statistický úřad* [online]. 30.04.2020 [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vekove-slozeni-obyvatelstva-2019>
- [46] Co to je inflace? *Česká národní banka* [online]. [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Co-to-je-inflace/>
- [47] Trh práce v ČR - časové řady - 1993-2018. *Český statistický úřad* [online]. 31.07.2019 [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/101r-k-vek-a-vzdelani-populace--jef5p1v9li>
- [48] Víno. *Státní zemědělská a potravinářská inspekce* [online]. © Státní zemědělská a potravinářská inspekce 2020. [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: <https://www.szpi.gov.cz/clanek/vino.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>
- [49] Legislativa. *Vína z Moravy vína z Čech* [online]. [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: <https://www.vinazmoravyvinazcech.cz/cs/encyklopedie/jak-se-vyznat-v-nasich-vinech/deleni-podle-legislativy/legislativa>

- [50] Česká republika od roku 1989 v číslech - aktualizováno 28.8.2020. *Český statistický úřad* [online]. 28.08.2020 [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ceska-republika-od-roku-1989-v-cislech-aktualizovano-2882020#12>
- [51] Databáze národních účtů: Národní účty. *Český statistický úřad* [online]. Praha: © Český statistický úřad, 2020 [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.indexnu>
- [52] Ing. Mojmír Baroň, Ph.D. *Technologie vína* [online]. Brno [cit. 2020-11-22]. Dostupné z: http://www.sommeliers.cz/sites/default/files/technologie_vina.pdf. Prezentace. MENDELU Brno.
- [53] *JUSTICE.CZ* [online]. ©2017 Ministerstvo spravedlnosti České republiky, 2017 [cit. 2021-04-23]. Dostupné z: <https://www.justice.cz/>
- [54] VRÁNA, Karel. ANALÝZA: Zvyklosti spotřeby alkoholu v České republice. *Demografie* [online]. © 2004-2014 Hůle Daniel, 2005, 12. 10. 2005 [cit. 2021-4-28]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_detail_clanku&artclID=182

Seznam zkratek

A – aktiva

a.s. – akciová společnost

CF – cash-flow

ČFM – čistý finanční majetek

ČPK – čistý pracovní kapitál

ČPM – čistý peněžní majetek

ČSÚ – český statistický úřad

DFM – dlouhodobý finanční majetek

DHM – dlouhodobý hmotný majetek

DM – dlouhodobý majetek

DNM – dlouhodobý nehmotný majetek

EAT – zisk po zdanění

EBIT – zisk před zdaněním a poplatky

EHS – Evropské hospodářské společenství

EP – evropský parlament

ES – evropské společenství

ESCA – nemoc chřadnutí a odumírání vinné révy

FA – finanční analýza

HDP – hrubý domácí produkt

ISCED – International Standard Classification of Education

MZe – Ministerstvo zemědělství

OA – oběžná aktiva

P – pasiva

ROA – rentabilita aktiv

ROCE – rentabilita dlouhodobého kapitálu

ROE – rentabilita vlastního kapitálu

ROS – rentabilita tržeb

Sb. – sbírky

ÚV – účetní výkaz

VH – výsledek hospodaření

VH b. ú. o. – výsledek běžného účetního období

VK – vlastní kapitál

VZZ – výkaz zisku a ztráty

Prohlášení o využitelnosti výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové (bakalářské) práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 7.5.2021

.....
jméno a příjmení studenta

Seznam obrázků

Obrázek 3.1 Vinařský region Čechy

Obrázek 3.2 Vinařský region Morava

Seznam tabulek

Tab. 2.1	Schéma rozvahy
Tab. 2.2	Bodování výsledků Kralickův Quicktest
Tab. 2.3	Klasifikace podniků dle IN05
Tab. 2.4	Klasifikace podniků dle Tafflerova modelu
Tab. 3.1	Vývoj HDP v letech 2015-2019 (v mil. Kč)
Tab. 3.2	Struktura obyvatelstva podle pohlaví a % složení (2019)
Tab. 3.3	Počet soukromých státních VŠ (2019)
Tab. 3.4	Vertikální analýza aktiv Alfa a.s.
Tab. 3.5	Vertikální analýza aktiv Beta
Tab. 3.6	Vertikální analýza pasiv Alfa a.s.
Tab. 3.7	Vertikální analýza pasiv Beta
Tab. 3.8	Analýza rozdílových ukazatelů podniku Alfa a.s.
Tab. 3.9	Analýza rozdílových ukazatelů podniku Beta
Tab. 3.10	Zadluženost vlastního kapitálu podniku Alfa a.s. (v %)
Tab. 3.11	Celková zadluženost podniků Alfa a.s. a Beta (v %)
Tab. 3.12	Ukazatel úrokového krytí podniku Alfa a.s. a Beta (v %)
Tab. 3.13	Vývoj modelu IN05 podniku Alfa a.s. a Beta
Tab. 3.14	Vývoj Tafflerova modelu u podniku Alfa a.s. a Beta
Tab. 3.15	Bodové ohodnocení Kralickova Quicktestu u podniku Alfa a.s. a Beta

Seznam grafů

- Graf 3.1 Průměrná roční míra inflace v letech 2015-2019 (v %)
- Graf 3.2 Vývoj ukazatele ROS (v %) u podniku Alfa a.s. a Beta
- Graf 3.3 Vývoj ukazatele ROE (v %) u podniku Alfa a.s.
- Graf 3.4 Vývoj ukazatele ROA (v %) u podniku Alfa a.s. a Beta
- Graf 3.5 Vývoj ukazatele ROCE (v %) u podniku Alfa a.s. a Beta
- Graf 3.6 Vývoj běžné likvidity u podniku Alfa a.s. a Beta
- Graf 3.7 Vývoj pohotové likvidity u podniku Alfa a.s. a Beta
- Graf 3.8 Vývoj okamžité likvidity u podniku Alfa a.s. a Beta
- Graf 3.9 Doba obratu zásob podniku Alfa a.s. a Beta (ve dnech)
- Graf 3.10 Doba obratu aktiv podniku Alfa a.s. a Beta (ve dnech)
- Graf 3.11 Doba splatnosti pohledávek podniku Alfa a.s. a Beta (ve dnech)
- Graf 3.12 Doba splatnosti závazků podniku Alfa a.s. a Beta (ve dnech)

Seznam schémat

- Schéma 2.1 Členění výsledku hospodaření dle Růčkové
- Schéma 2.2 Tvorba čistého pracovního kapitálu dle Knápkové
- Schéma 2.3 Rozčlenění poměrových ukazatelů dle Růčkové

Seznam příloh

- Příloha č. 1 Rozvaha podniku Alfa a.s.
- Příloha č. 2 Rozvaha podniku Beta
- Příloha č. 3 Výkaz zisku a ztráty Alfa a.s.
- Příloha č. 4 Výkaz zisku a ztráty Beta
- Příloha č. 5 Cash-flow Alfa a.s.
- Příloha č. 6 Cash-flow Beta
- Příloha č. 7 Horizontální analýza rozvahy podniku Alfa a.s.
- Příloha č. 8 Horizontální analýza rozvahy podniku Beta
- Příloha č. 9 Tafflerův model
- Příloha č. 10 IN05
- Příloha č. 11 Kralickův Quicktest
- Příloha č. 12 Schéma vín
- Příloha č. 13 Klasifikace a dělení vín v ČR
- Příloha č. 14 Nejvíce pěstované odrůdy v ČR za rok 2016 (v ha)